

— Μά τότε κάθε μέρα είναι του άη δεινά και του άη τάδε, πρέπει να τους βσταούμε όλους ;
 — Όχι, γιατί αυτοί δεν έχουν άργία.
 — Είναι λοιπόν άλλοι περισσότερο και άλλοι λιγότερο άγιοι ; ή έχουν κι αυτοί την άριστοκρατία τους, καλούς άγιους και πρόσυχους άγιους ;
 — Δεν ξέρω, παιδί μου, έτσι τ'άχει ή εκκλησία «Πιστευε και μη έρεύνα».

“Ας είναι· και για να μη χαλάσουμε το χατίρι της καυμένης, της γλυκειάς μας της μαννούλας, που την έχουμε χαϊδεμένη, τ'άφίνουμε στη μέση θ,τι κι αν φτιάχνουμε απ' αυτά τ'ά χίλια δυό μικροπράματα και μικροστολίδια, που μεταχειρίζεται το ώραϊον φύλον για να άρση στο άσχημον. Δώ και τέσσερα χρόνια, ή μαννούλα μας πήγαινε άκόμα στην εκκλησία, και ποτέ δεν άφινε να περάσουν τ'ά Φώτα, χωρίς να πάη να πάρη άγιασμό. Γύριζε ξαναμένη, ζωηρή, όμορφοντυμένη, και με το καπελάκι της άκόμη στο κεφάλι, έβγαζε το μπουκαλάκι με το άγιασμένο νερό, κ' έφερνε γύρω το σπίτι, ραντίζοντας και ψέλλοντας «Έν Ιορδάνη βαπτίζομένου σου, Κύριε». «Πλύντε τ'ά μάτια σας, πείτε λιγάκι, σήμερα πίνεται, χύνεται. » Της φιλούσαμε το χεράκι. «Και του χρόνου, μαννούλα μου, νάται καλά, να π'ας να μ'ας φέρης τον άγιασμό». ‘Η εύκή μας δεν έπιασε Πρόπερσι τή βρήκε μεγάλη άρρώστια τήν πολυαγαπημένη μας και περάσαμε άτέλειωτες, σκοτεινές και βασανισμένες ώρες ! Μά ο Θεός (ας είναι δοξασμένος) μάς λυπήθηκε και μάς τήν έσωσε ! Όμως πιά στην εκκλησία δεν πήγε· δεν πηγαίνει πιά πουθενά ή μαννούλα μας, γιατί τ'ά πιδάρκια της δεν τή βοηθάνε. Μά όταν ήρθανε τ'ά Φώτα, «Δώσε μου, είπε, τ'ης άδερφής μου τ'ης Ξανθής, από πάνω απ' το ντουλαπι που τ'όχω φυλαμένο το μπουκαλάκι με τον άγιασμό» και πήρε το μπουκαλάκι της κ' έκανε πάλι το γύρο του σπιτιού.

Φέτος ζήτησε πάλι τ'ης Ξανθής το μπουκαλάκι και μάς είπε : «Νά, παιδιά μου, πλύντε τ'ά ματάκια σας», μά δε σηκωνότανε από τήν πολυθρόνα της. Άνησύχησα, γιατί τήν είχα ιδεί κουρασμένη απ' το πρωί

— Μά πώς, μαννούλα μου, δε θά άγιάσης σήμερα ;

— Δεν έχω το κουράγιο, παιδί μου.

— Όχι, όχι, πρέπει έλα πάρ' το μπουκαλάκι σου, κοκώνα μου, κ' εγώ σε βαστώ.

Σηκώθηκε, με το μπουκαλάκι στονα χέρι, τ'ό

μποτιλάκι στάλλο, έκανε το γύρο του σπιτιού κ' έψαλε : «Έν Ιορδάνη βαπτίζομένου σου, Κύριε». ‘Η φωνίτσα της είτανε πιό αδύνατη, πιό αδυσμένη και λαχανιασμένη. Κ' ενώ εκείνη ράντιζε το χαλί με τον άγιασμό, εγώ στηρίζοντας τήν από πίσω, τ'ό ράντιζα με τ'ά δάκρυά μου. Δάκρυα πίκρας, γιατί τήν έβλεπα έτσι σκυφτή, δάκρυα ευγνωμοσύνης στο Θεό, που τήν έβλεπα άκόμα, και δάκρυα παρακάλλου, να μπορέση να κινή και του χρόνου στα Φώτα το γύρο του σπιτιού, και άς είναι και με το μπουκαλάκι της.

Η ΣΤΑΧΤΟΠΟΥΤΑ

ΤΗΣ ΑΥΓΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΔΕΙΔΙΝΟΥ

‘Αγοκυλάει τ'ά θολά νερά του τ'ό ποτάμι κοιμάται μέσ' τις καλάμιές τ'ό φιλονεικίο δελι κι απ' το καλόβι ένας φραγός κρατώντας τ'ό καλάμι φαρύει...Τι μεθυστικά που τραγουδούν οι γυλίλοι !..

Κ' έμεις από τ' άπικρονό περνώντας άκρογιάλι μιλούμε για τις άνοιξες των χρόνων που θάρθουν· μ' ένα καλάμι ένας φραγός θάρχεται τότες πάλι και θά φαρύει...Μ' άμαγες ποιόι τότες θά περνούν ;!..
 Σμύρνη.

ΝΙΚΟΣ ΣΑΝΤΟΡΙΝΑΙΟΣ

Η ΕΛΛΑΣ ΚΑΙ Ο ΚΟΙΝΩΝΙΣΜΟΣ*

§ 3

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΣΜΟΣ

Τό κοινωνικό ζήτημα, που από τον Πλάτωνα έως τον Μόρου, τον Καμπανέλλα και τον Ρουσσώ, και από τους Σαινσιμωνικούς έως τον Μάρξ και τον Μπέρνσταϊν έχει διανύση πολύμορφη εξέλιξη, τείνει σήμερα να γίνη αίστηρή επιστήμη υπό τήν μορφή του κοινωνισμού. Είδαμε ότι ο κοινωνισμός, ως νεώτατη μορφή του κοινωνικού ζητήματος, κρύβει ζήτημα νέου πολιτισμού, είναι δηλαδή σε τελευταίαν ανάλυση αυτό το πρόβλημα της ύπαρξεως. Το ανθρώπινο πνεύμα δεν ήσυχάζει προτού φθάση σε μι'ά τελευταίαν, ανώτατη συνθετική άρχή τ'ης καθημερινής μας ζωής. Όπως για το πλήθος των φυσικών φαινομένων, αναζητεί το πρώτο και τελευταίον αίτιο, επί του οποίου βραζόμενο να συναρμολογή μιάν άρμονικήν εικόνα του είναι και

*) Κοίτατε άριθ. 311, 317 και 322.

του γίνεσθαι των φυσικών στοιχείων, όμοια κάνει και δια το πλήθος των κοινωνικών φαινομένων, δια τον κύκλον τ'ης άθροπίνης δράσεως, που διαπλάττει τις σχέσεις του ανθρώπου προς άνθρωπον. Ο κοινωνισμός λοιπόν, που βέβαια πρώτ' απ' όλα σκοπεύ τήν ένίσχυση των οικονομικών αδυνάτων, δεν είναι μόνο σύστημα οικονομικών θεωριών, αλλά καθάπτεται και τ'ης ήθικής και τ'ης θρησκείας και τ'ης φιλοσοφίας τ'ης ιστορίας, και, ως εκ τ'ης ούσίας του, κάθε κλάδου του επιστητού. Όπως όρθά λέγει ο de Amicis, από κοινωνικό ζήτημα έγγιζει όλες τις επιστήμες, όπως ο ώκεανός έγγιζει όλες τις ήπείρους».(1)

Σήμερα όμως ή ειδυλλιακή περίοδος του κοινωνισμού έχει περάση. Ο κοινωνισμός έχει φθάση σε τέτοιο βαθμόν ώριμότητος, ώστε δεν του άρκει πλέον το πάθος ή συμβολή. Θέλει πιά τ'ά αίσθηματα έκφραζόμενα εις ιδέες, άπαιτεί εις τή φωνή των πόνων του λαού ν' άπαντάνε με γοργή κ' επίμονη έρευνα δια του νοού. Άπαιτεί εργασία με κριθμούς, γιατί ή εργάτης, ή άποχειροβίωτος, που για τή συντήρηση τ'ης ζωής αυτού και τ'ης είκογενείας του δεν έχει παρά δυό χέρια κ' ένα κεφαλι, χρειάζεται γρήγορη βοήθεια. «Άφ'ότου ύπάρχουν κυριαρχούσες και κυριαρχούμενες ταξείς, λέγει ο Bernstein, ύπάρξαν και πολιτικοί και φιλόσοφοι, και ένθουσαζόμενοι ιδεάτες που έπρότειναν κοινωνικές μεταρρυθμίσεις προς άλάφρωση ή και κατάργηση τ'ης έκμετάλλευσης. “Αν κανείς θελήση να περιλάβη όλες αυτές τις προσπάθειες εις τήν έννοια κοινωνισμού, τότε ο κοινωνισμός είναι παλιός, όσο και ο πολιτισμός. “Αν όμως στηριχθούμε σε μερικά βεβαιότερα γνωρίσματα από τον άπλό πόθο μι'ας κοινωνικής κατάστασης άρμονίας και γενικής ευημερίας, τότε ο σημερινός κοινωνισμός έχει με τον κοινωνισμό μι'ας όπο-ασδήποτε άλλης έποχής μόνο τούτο το κοινόν ότι είναι, όπως εκείνος, ή άντανάκλαση τ'ης ιδιαίτερης φύσεως των άγώνων των τάξεων τ'ης έποχής του. Παντού ή διασκευή τ'ης κοινωνίας εις τήν όποιαν έφύτρωσε δίνει εις τον κοινωνισμόν τ'ης έποχής τ'ό έντύπωμά της»(2).

Στήν άρχή αυτής τ'ης πραγματείας είπαμε πως άντιλαμβάνομαστε τή σημερινή κατάσταση των κοι-

(1) «Lotte civile» p. 55.

(2) Ed. Bernstein, «Ferd. Lassalle und seine Bedeutung in der Geschichte der Sozialdemokratie.»

ΠΕΤΡΟΣ ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ

Η ΚΟΥΛΙΑ ΤΑΚΡΟΠΟΤΑΜΟΥ*

Και τώρα το χτένι του βρήκε άξαφνα τον κόμπο εκεί που δεν το πρόσμενε κ' εκεί που τήν πονούσε άληθινά. ‘Η μαρμαίμενη όψη τ'ης κόρης του, θαμένη μες τή μαύρη φορεσιά, τον έσφαξε μες τήν καρδιά μόλις τήν είδε που τ'ν προσδέχτηκε δειλή, ταπεινωμένη στο κατόβλι τ'ης κούλιας του, ή μαρτυρική ζωή τ'ης έπειτα εκεί μέσα, που, όσο κι αν τ'ό γύρευε, δεν τ'ό ξέφυγε το μάτι του, του ζύπνησαν μες τήν ψυχή μαζί με το συμπόνημα και κάπιο βάρος. Αυτό μαζεύονταν τ'ό σύγνεφο, που έβλεπε στο μέτωπό του ή Φρόσω κ' έφριχνε τήν άφορητή του όλη άπάνω της. Ο Θώμος Κρανιας τήν ώρα που ή κόρη του γονατισμένη μπρός του τ'ό γύρευε με

*) ‘Η άρχή στον άριθ. 326.

δάκρυα να τή συμπαθήση, δεν ένιωθε μόνο τον πόνο του πτετέρα σ' ένα δυτυχημένο τέκνο, μά και τήν περσότερο, κάτι που ή κόρη του δεν τ'ό φαντάζονταν. Αίσθάνονταν βαθιά του πως κι αυτός ο ίδιος έπρεπε να γονατίση μπρός σε κάποιον και να γυρέψη τ'ά συμπάθια του. Κάπως άόριστο ήταν αυτό το αίσθημα, άξεδιάλυτο κι όμηχλιασμένο· του Θώμου Κρανιας δεν τ'ό άρεζαν τ'ά ξεμπροϊτιάματα τόσο με τούς άλλους, όσο και με τον εαυτό του. ‘Ηταν τ'ό φυσικό του τέτιο. Μόνο ή συχωρεμένη, που τ'ό γνώριζε καλά αυτό τ'ό φυσικό, μόνο ή κυρτή Θώμωνα, αν ζούσε τώρα, θά μυρίζονταν με τ'άλαθρο ένστικτό της απ' τήν πρώτη στιγμή που πηγήσε ο άντρας της στο σπίτι του, τί πασχίζει να σωπάση τούτος μέσα του, τί αδυναμίες τ'ης γενικής του ζύπνησαν μακριά της. “Όσο κι αν ήταν φυσικές αυτές οι αδυναμίες και για τ'ό Θώμο Κρανιας, όσο κι αν δεν έκμει ποτέ του τή δοκιμή να τις νικήση, ή ψυχή του σήκωνε πάντα μι'ά άνταρσία αδύνατη. Μά ή ίδια εύρισκε πάλι μέσα της τή δύναμη να τήν πνίγη. Γι' αυτό δεν άρεζε στο Θώμο Κρανιας τ'άντίκρουσμα κατάματα με τήν ψυχή του τούτο θρέφει τον πόλεμο· μονάχα ή λητμονιά τον πνίγει. Και τή στιγμή που γύρευε να πλώση τον πέπλο της

στη θύμησή τ'ης κόρης του, σ'ά να θέλει να ρίξη λίγες δίπλες του και στη δική του. Πολλά είχε κ' ήθελε να ξεχάση κι αυτός και πρώτα πρώτα εκείνη τή στιγμή τή δυστυχία τ'ης κόρης του. Πριν τού τ'ό ξεστορίση έκείνη, τ'ό αίσθάνθηκε μονάχος του πως είχε χρέος να τή λύτρωε τ'ό ελάχιστο απ' τή βασανισμένη τ'ης ζωή στην κούλια. “Όσοι φορές έπρεπε άπάνω της τ'ό μάτι του, ή έγινε αυτή τ'ό πρόβλεψε στο νού Κ' ή καρδιά του μέσα έκλαιε. ‘Αλλά — άναθεμα τήν ώρα που άποσάτισε να χωριστή απ' τή συχωρεμένη, άνυστέναζε πάλι βρήτιά του και ξεθύμαινε. “Ότι αίσθάνονταν για μι'ά στιγμή ο Θώμος Κρανιας τ'ό αίσθάνονταν είλικρινά για να τ'ό λητμονήση έπειτ' από λίγο με τήν ίδια είλικρίνεια.

Κ' έτσι τον είδαμε ύστερα από τή συγκίνηση που τ'ό έδοταν οι θρήνοι τ'ης κόρης του, να βή τ'ό μεσημέρι γελαστός ξανά στην κούλια του. Παράμοια, άνάμεσα έγνιας και χαράς, πέρχταν κ' οι άλλες μέρες που έμεινε κοντά στη φαμελιά του. “Ας έχη δόξα ο θεός, οι φίλοι του περισσεύαν στην πόλη κ' έτσι μπορούσε να περνάει τις περισσότερες ώρες έξω από τήν κούλια. Έκείνο που ήθελε πρώτα και κύρια να ποφύγη ήταν τ'ό να ξαναμείνη μόνος.

νωνίων τῆς δυτικῆς Εὐρώπης, δηλαδὴ τῶν κοινωνιῶν πού ἀντιπροσωπεύουν τὸν σύγχρονον πολιτισμό. Εἶπαμε πού ἡ κατάστασις αὐτὴ φανερώνει βαθμιαία φυσικὴ καὶ ἠθικὴ κατάπτωση, καὶ ἀπόδειξις τῶν λόγων μας αὐτῶν εἶναι πού γεννᾷ διάφορα κοινωνικά ζητήματα πού σκοποῦν ἀπὸ τὸ μέλλον τῆς ἀνθρωπότητος. Καὶ πράγματι, οἱ κοινωνικὲς φροντίδες τῆς παρούσης ὥρας εἶναι: 1) ἡ φθοροποιὰ ἐπίδρασις μιᾶς φιλοσοφίας πού χειραφετεῖ τὸ πνεῦμα, χωρὶς ὅμως νὰ κἀνῃ τὸν ἀνθρώπον κύριον τοῦ ἐκὸς τοῦ 2) ὁ κίνδυνος πολὺ γρήγορης πληθύνσεως τῶν οἰκογενειῶν 3) ἡ διάλυσις τῆς οἰκογενείας διὰ τῆς διαρρήξεως τοῦ συζυγικοῦ δεσμοῦ 4) ὁ σχολικὸς κίνδυνος 5) ἡ δημοκρατικὴ ἀπάτη. Ὅλων αὐτῶν τῶν φροντίδων τὸ σύνολον ἀντιπροσωπεύει ἡ κοινωνιστικὴ θεωρία.

Ἀρετηρία τοῦ κοινωνισμοῦ εἶναι, ὅπως εἶπαμε, ἡ συμφυῆς μετὰ καθὲ ἀνθρώπινον κοινωνία διαφορὰ τῶν τάξεων, καὶ μάλιστα ἡ οἰκονομικὴ μεταξὺ τῶν ἀντίθεσις. Οἱ πλούσιοι, ἐκμεταλλευτὰι τοῦ ἐργατικοῦ κόσμου, πλείουν στὴν πολυτέλειαν καὶ τὴν καλοπέρασιν, ὅταν δὲν ὀργιάζουν σὲ ἀνῆθικες ἡδονάς, ἐνῶ ὁ φτωχὸς ἐργάτης μετὰ ἴδρωτα τοῦ προσώπου του κερδίζει τὸ ψῆμα τῆς οἰκογενείας του, χωρὶς νὰ ξέρῃ ἂν αὐτοῦ ἔχῃ τροφή. Ἡ ἀβεβαιότης τῆς ὑπάρξεως του εἶναι φαντασμα πού πνιγνὰ τὸν φοβίζει. Ἄλλ' ὁ ἐργατικὸς, πού ἐξεπαιδεύτηκε ἀναγκαστικῶς ἀπὸ τὴν πολιτείαν, εἶναι σὲ θέσιν καὶ τὴν οἰκονομικὴν ἀντίθεσιν νὰ καταλάβῃ καὶ τὴν αἰτία τῆς φτώχειας του νὰ ζητήσῃ. Πάσχων ἀπὸ κακουχίας καὶ στέρησις, συλλογίζεται, ἰρηνῶς, καὶ φησὶν σὲ συμπέρασμα πού αἰτία τῆς ἀθλιότητος του εἶναι καὶ ποιεῖ ἰδιορρυθμίαι τῆς κοινωνικῆς ὀργάνωσις, ἐν γένει τὸ οἰκονομικὸν καθέστω. Ἄκανένας ἀνθρώπος, λέγει ὁ Hegel, δὲν μπορεῖ νὰ διεκδικήσῃ δικαίωμα ἐναντίον τῆς φύσεως, ἀλλὰ στὴν κοινωνία καθὲ ἐλλειψὶς λαμβάνει ἀμέσως μορφή ἀδικίας πού γίνεται σὲ τούτην ἢ ἐκείνην τὴν τάξιν. Ἄδικα στὴ σημερινὴν κοινωνία φαίνεται σὲ μάτια τοῦ ἐργατικῆ πρὸ πάντων ἡ ἐξαρτησις του ἀπὸ ἕνα κύριον πού τοῦ τρώει τὴν ἐργασίαν του γιὰ νὰ παχύνῃ καὶ νὰ ὀργιάζῃ αὐτό. Ἡ ἀβεβαιότης τῆς ὑπάρξεως(1).

Οἱ κοινωνιστὰι, καὶ τέτοιους ἐννοοῦμε τοὺς θεωρητικούς, τοὺς ἰδανιστάς, ἐλείνους πού μετὰ πόνον ψυχῆς βλέπουν τὴν ἀνθρώπινον δυστυχίαν, βροντοφωνοῦν

(1) Παρὸλ. Werner Sombart, Sozialismus u. soziale Bewegung, σελ. 3—16.

τὸν πόλεμον τῶν τάξεων, ὡς μόνον μέσον ἱκανὸν νὰ ἐλευθερώσῃ τὴν φτωχὴν τάξιν τοῦ λαοῦ ἀπὸ τὸν ζυγὸν τῶν κεφαλαιούχων. Τί, σοῦ λένε, εἶναι τὰ κεφάλαια; Τί θὰ πῇ περιουσία; Καθαρὴ ληστεία. Ἡ γῆ καὶ τ' ἀντικείμενά της, κατὰ τὴν φωνὴν τῆς ἀνθρώπινης συνείδησις, ἀνήκουν σ' ὅλους ἐξ ἴσου καὶ ὄχι μονάχῃ σὲ λίγα άτομα πού σὺν ἀνάξια τῆς τύχης των. Κάθε ἀνθρώπος ἔχει ἐπὶ τῶν ἐπιγείων ἀγαθῶν ἴσο μετὰ τοὺς ὁμοίους του δικαίωμα, ἀφοῦ ἴσο ἔχει μετὰ αὐτοὺς καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ὑπάρξεως. Ὅστε οἱ πλούσιοι, χάρις εἰς τὴν τύχην ἢ καὶ στῆς φύσεως τὴν ἄκριτον εὐνοίαν, κλέβουν μετὰ βία ἢ μετὰ δόλον τὴν μερίδα τοῦ φτωχοῦ λαοῦ, καὶ μετὰ τὴν δύναμιν τοῦ ἀμαρτωλοῦ τους χρέματος ὑποδουλώνουν κ' ἐκμεταλλεύονται ἀπάνθρωπα τοὺς ἀδύνατους. Καὶ ἴσα, ἐνῶ χιλιάδες ἀνθρώποι πεινοῦν καὶ κρύνουν, οἱ πλούσιοι τῶν μεγαλοπόλεων εὐφραίνονται σὲ συμπόσια γιὰ τὰ ὅποια ξοδεύονται δεκάδες χιλιάδες(2). Αὐτὰ εἶναι ἀπάνθρωποι ἀδικίαι, πού δὲν μπορεῖ νὰ στέρξῃ ἀνθρώπου συνείδησις.

Ὁ Bakounine, καὶ προηγήτερα ὁ Fourier, λέγουν· ὁ κοινωνισμὸς βάσιν ἔχει τὰ θετικὰ δικαιώματα ἐπὶ τῶν ἀπολαύσεων τῶν πνευματικῶν, τῶν ἠθικῶν καὶ φυσικῶν τοῦ βίου. Ἀγαπᾷ τὴν ζωὴν καὶ θέλει νὰ τὴν ἀπολαύσῃ ἐντελῶς. Δὲν θὰ πῇ ποτὲ πῶς ἡ ζωὴ πρέπει νὰ εἶναι μιὰ θυσία, οὔτε πῶς ὁ θάνατος εἶναι ἡ πιὸ γλυκεῖα θυσία. Καὶ αὐτὰ ξαναλένε οἱ σύγχρονοι κοινωνιστὰι, ὁ Bebel, ὁ Jaurès καὶ οἱ ὁπαδοὶ τους. Τοῦ τελευταίου ἡ διδακτορικὴ διατριβὴ ἐπιγράφεται «περὶ τῆς πραγματικότητος τοῦ αἰσθητικοῦ κόσμου» καὶ ὠμοστέθει ἡ συγγραφή αὐτὴ ἀμνος εἰς τὴν εὐτυχίαν.

Οἱ πνευματικὸι πατέρες τοῦ συγχρόνου κοινωνισμοῦ εἶναι χωρὶς ἕλλον οἱ Σοσιαλισμοῦ. Γικτί, λέγουν, ν' ἀπεκλιζόμεθα περὶ τῆς σοφίας τοῦ θεοῦ προτοῦ ἰρηνήσομε τὰς βουλάς του; Ὅποιος ἰσχυρίζεται ὅτι τέτοιος βαθμὸς τελειότητος δὲν εἶναι γιὰ τοὺς ἀνθρώπους, ἀποδίδει στὸν θεὸν κακία. Ἄν ἡ βιομηχανία ἦτο μόνον προωρισμένη νὰ παράγῃ τὰ σκανδαλώδη αὐτὰ ἀποτελέσματα, δὲν θὰ τὴν ἰδημιουργοῦσε ὁ θεός (Fourier). Ἀδύνατον νὰ παραδεχθῇ κανεὶς πῶς κληρὸς τοῦ ἀνθρώπου εἶναι νὰ ζῇ δυστυχῆς, καὶ σὰν ἀναλογισθῇ πῶς εἶναι κατ' οὐσίαν κοινωνικός, ἐτοίμως συμπαθητικός καὶ ἀγαπητός, εἶναι ἐπίσης ἀδύνατον νὰ δεχθῶμε πῶς εἶναι φύσει

(2) Αὐτὸ τὸ παράδειγμα ἀνάφερε ὁ Bebel, εἰς τὸ κοινωνιστικὸν συνέδριον τῆς Ἰένας, τὸν Αὐγούστου τοῦ 1905.

κακός (Cabet). Ἐὰν λοιπὸν τὰ ἐλαττώματα καὶ οἱ δυστυχίαι τοῦ ἀνθρώπου δὲν εἶναι ἐποτέλεσμα φυσικῆς βουλήσεως, πρέπει νὰ ζητήσομε ἄλλου τὴν αἰτία. Καὶ οἱ Σοσιαλισμοῦ συμπεραίνουν εἰς τὴν καταπολέμησιν τῆς παρούσης κοινωνικῆς τάξεως.

Πόλεμος λοιπὸν ἀμείλικτος κατὰ τοῦ κεφαλαίου, τῆς μοναδικῆς αὐτῆς αἰτίας τῆς ἀνθρώπινης ἀθλιότητος. Κοινοκτημοσύνη ἐπὶ τῶν μέσων τῆς παραγωγῆς. Νὰ καταργηθῇ τὸ ποινικὸν δίκαιον, ἡ μεγαλύτερη τῆς ἰδιοκτησίας προστασία. Νὰ καταργηθῇ καὶ ὁ πόλεμος, πού ἄλλο σκοπὸν δὲν ἔχει παρὰ νὰ συντηρῇ τοὺς κεφαλαιούχους, γιὰ χάριν τῶν ὀπίων καὶ μόνων θυσιαζέται τὸ ἄνθος τῆς νεολαίας τῶν ἐθνῶν(4). Οἰκονομικὴ τῶν ἀτόμων ἰσότης εἰς τὴν κοινωνίαν καὶ ἀδελφοποίησις τῶν ἐθνῶν. «Τὸ κοινωνιστικὸν κόμμα τῆς Γερμανίας δὲ μάχεται γιὰ νέα προνόμια τῶν τάξεων, ἀλλὰ γιὰ τὴν κατάργησιν τῆς κυριαρχίας τῶν τάξεων καὶ αὐτῶν τῶν τάξεων, καὶ γιὰ ἴσα δικαιώματα καὶ ἴσα καθήκοντα ὅλων, χωρὶς διάκρισιν γένους καὶ καταγωγῆς. Ἀπὸ βαθεῖς ἰδέαι ὀρμώμενον, καταπολεμεῖ στὴ σημερινὴν κοινωνίαν ὄχι μονάχῃ τὴν ἐκμετάλλευσιν καὶ καταπίεσιν τῶν ἀποχειροποιῶτων, ἀλλὰ καὶ ἕκαστον εἶδος ἐκμεταλλεύσεως καὶ καταπίεσεως εἴτε εἰς βάρος μιᾶς τάξεως, εἴτε ἐνὸς κόμματος, ἐνὸς γένους, ἢ μιᾶς φυλῆς»(5).

Ἔτσι, ἐν συνόψει καὶ κατ' ἀρχὴν, μιλοῦν οἱ κοινωνιστὰι ὅλων τῶν ἐθνῶν, καὶ διαφωνοῦν μόνον ὡς πρὸς τὰ μέσα τὰ κατάλληλα διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ. Τὰ μέσα δὲ αὐτὰ συνοψίζονται εἰς τοὺς δύο ὁρους· ἐξέλιξις ἢ ἐπανástασιν (évolution ou révolution). Τῆς ἐξέλιξης οἱ βιασώτες (réformistes) ἐπιδιώκουν τὴν διὰ βαθμιαίων μεταρρυθμίσεων ἀνύψωσιν τῶν ἐργατικῶν τάξεων εἰς τὸ ὑψιστάμενον καθέστω καὶ γι' αὐτὸ στέργουν τὴν σύμπραξιν μετὰ τοὺς κατόχους τῆς ἐξουσίας. Οἱ ἐπαναστατικὸι ἀποβλέπουν εἰς τὴν ἀποκλειστικὴν κατάληψιν τῆς ἐξουσίας ἀπὸ τοὺς κοινωνιστάς, καὶ γι' αὐτὸ ἀποστέργουν καθε σύμπραξιν μετὰ τοὺς κυβερνῶντας. Αὐτοὶ ὡς μόνον μέσον ἐνεργείας δέχονται τὸν πόλεμον τῶν τάξεων, πόλεμον ἀάληθινον(6).

(4) Βλ. π. χ. τὸ κύριον ἄρθρον τῆς «Humanité» τῆς 27 Φεβρ. 1908.

(5) Grundsätze u. Forderungen der Sozialdemokratie, ὑπὸ K. Kautsky u. B. Schönlank, S. 2.

(6) Ed. Berth, Mouvement socialiste — Γιὰ τὴν διαφωνίαν τῶν κοινωνιστικῶν ἀποχρώσεων εἰς τὴν Γαλλίαν βλ. Elisabeth Cohn, εἰς τὸ Archiv f. Sozialwissenschaft u. Sozialpolitik, Sept.—Heft 1906, S. 588—591.

μετὰ τὴν κόρη του. Μέσα ἡ ψυχὴ του αἰσθάνονταν τὴν ἀνάγκην νὰ τὴ σφιχτῇ ἄλλῃ μὲν φορὰ στὰ στήθη του, νὰ τῆς φιλήσῃ τὰ μαρμαριζόμενα μάγουλα, νὰ τὴν παρηγορήσῃ, μὰ ἡ φωνὴ τῆς «πατέρα, πάρε με μαζί σου» τὸν τρώμαζε κ' ἔφευγε ὅσο μπορούσε πιὸ πρῶτ' ἀπ' τὴν κόλπον γιὰ τὸν κρηνέ, ὅσο πού ἔφευγε μὲ αὐγὴ θαμπότερα γιὰ τὴν ἀσπὸ πόλιν τῆς Θεσσαλονίκης.

«Σὺν ξένος ἦρθε καὶ σὺν ξένος ἔργε», ψιθύρισε ἡ γυναικαδέρην, σαυροκοπούμενη ἀπὸ πίσω του, κρῖα, θλιμένη, μαρμαριζόμενη τοῦ ἔσφιξε, τοῦ φίλησε τὸ χεῖρ ἡ Φρόσω κατὰ τὴν ἀυλόπορτα πού τὸν συνέθλασε. «Τί ἴπαθε, πῶς ἄλλαξε μεμιάς;» ρωτοῦσε μέσα της. Γιὰ τὴν ἀλλαγὴν τοῦ πατέρα ὑπερ' ἀπ' τὸ ξέσπασμα τοῦ πόνου της στὰ στήθηα του, δὲν ἔφευγε τὴν κόρη του ὁ λόγος ὁ γλυκὸς γι' αὐτὴ δὲν τοῦ ἔλειψε ἀπ' τὸ στόμα, καθὼς καὶ τὸ συμπονεμα στὴν ὄψιν του, μὰ ἀπ' τὸ ἄλλο μέρος τὸ ἔδειχνε ὀλοφάνερα πῶς ἀπόφευγε νὰ μείνῃ μοναχὸς μαζί της. Μετὰ τὸ συμπαθεῖον, πού τοῦ ζήτησε ἀπ' τὰ βῆθη τῆς ψυχῆς της, ἡ Φρόσω αἰσθάνονταν νὰ τί

νῆξε τὸ πιὸ μεγάλο βίρος ἀπὸ μέτα της καὶ πρῶτ' ἔμενε νὰ ἑλασφώσῃ μ' αὐτὸ λιγάκι καὶ τὴν δικήν του καρδιά. Πῶς ἐκείνος τὴ συμπαθήσει, πῶς μέτα στὴν ψυχὴν του νίκησῃ ἡ πατρικὴ στοργὴ τὴν προσβολὴν του τιμῆ, τὸ ντροπιασμένον σῶμα, πού ἔκανε τὴ θεὰ ἀνεξίτητη μαζί της, τὸ νόστιμ' ἀπ' τὸ σφιχτῶ πού τῆς ἔκαμε στὴν ἀγκαλιὰν του, ἀπ' τὸ φίλ' του στὰ μαλλιά της, ἀπ' τὸν παρηγορητικὸν του λόγον νὰ ζεχάσῃ ὅ,τι ἔγινε. Πῶς μέσα του δὲν τῆς ἔτρεφε δόλον μέσος, ὅπως φοβόνταν πρὶν, τὸ εἶδε ὡς τὴ στενὴν στιγμὴν πού τὸν προβόδισε σὲ μισομῶ του. Κι ὅμως τὴς τελευταίας μέρας, ὑπερ' ἀπ' τὸ πρῶτ' πού ἔκλαψε στὰ στήθηα του, δὲν ἦταν πιὰ ὁ ἴδιος ὁ πατέρας. Δὲ γελιόνταν, ὄχι· μιὰ στενοχωρὶα αἰσθάνονταν κοντὰ της κ' ἡ ὄψιν του ἔγινε πιὸ θλιβερὴ καὶ πιὸ γριασμένη. Ἐργίαι ἦσαν κ' ὄχι ξεργίαι, καθὼς στοχάζονταν ἡ θεὰ καὶ τῆς τὸ χτύπησε ὅπως μπορεῖ ἕνα τέκνον νὰ διαβάσῃ στὴν καρδίαν τοῦ γονιοῦ του, ὁ ξένος δὲν τὸ δύνεται. Ὁ πατέρας δὲν ἦταν ἀδιάφορος γι' αὐτὴν ἢ πονεμένη ματιά, πού ἔριχνε σὲ πρόσωπόν της, τῆς ἀνοίγει τὸ βῆθος τῆς ψυχῆς του. Κάτι ἄλλο τὸν στενοχωροῦσε μέσα του. Κι αὐτὸ βασάνιζε τὴν Φρόσω. Τί νάταν τάχα; Νάταν γιὰ τὸν γύρωσε νὰ τὴν πάρῃ μαζί

του καὶ αὐτὸ τοῦ ἦταν ἀδύνατον καὶ αὐτὸ τὸν ἔκανε νὰ θλιβέται καὶ τὴν ἀπόφευγε, μὴν ἔχοντας τί νὰ τῆς πῇ; Γιὰ τὴν βέβαια δὲν ἤθελε νὰ τῆς πῇ ἕα· στερεὰ τὸ λόγο, νὰ τῆς φανερώσῃ πῶς ἡ ἀτιμία της τὸν ντροπιάζει καὶ στὰ ξένα. Καὶ μ' αὐτὴ τὴ σκίψη βυθίζονταν βαθύτερα στὴ θλίψιν της, πονοῦσε κ' ἔκλαιε τὸν πατέρα γιὰ τὸ κακὸ πού τοῦ ἔκαμε. Αὐτὴ, αὐτὴ ἡ θεοσκοπομένη, ἡ ἀνομη εἶναι ἡ αἰτία σ' ὅλα. Ἡ θεὰ ἔχει δίκιον νὰ μὴ μπορῇ νὰ τὴν ἴδῃ στὰ μάτια της, νὰ τὴν δέρνη, νὰ τὴν καταριέται, νὰ τὴν τυρανῇ.

Καὶ γέρνει τὸ κεφάλι της ταπεινωμένο. Ἡ νυχτιὰ, πού εἶχε φανῆ γιὰ μιὰ στιγμὴν πῶς ἔπαιρνε νὰ ξεθαμπώσῃ, ἀπλώθηκε πρὸ μαύρην γύρω της, ἡ ἔρημια τὴν ἔζωσε ξανά. Ὅσο ὅμως κ' ἂν αἰσθάνεται νάναι τὸ φταίξιμον δικὸν της ὅλο, ὅσο κ' ἂν συμπαθεῖ τὴν θεὰ γιὰ τὸ σκληρὸν τῆς τρόπο, κ' ἂν λυπάται τὸν πατέρα, κ' ἂν δικαιοῦναι τὸν κόσμον γιὰ τὴν κατακραυγὴν του, ὅμως δὲν μπορεῖ στὰ βῆθη της νὰ πνίξῃ ἐν' ἄλλο αἰσθημα. Γενεῖται μόνον του μετὰ τὴν ἀντίστασιν πού θέλει νὰ τοῦ κάμῃ ὁ λογισμὸς της. Βλέπει τὸν ἑαυτὸν της παρατημένο ἀπὸ θεὸν καὶ ἀνθρώπους. Κ' ἔρχοντ' ὄρες πού ἡ ψυχὴ της ἀγριεύει κ' ἀνταρτεῖται καὶ δελεῖ δειλὰ σὰ νὰ γυ-

Στὰ τέλη τοῦ τελευταίου αἰῶνα ἡ Γερμανία ἐγκαινίασε μιὰ νομοθεσία προστατευτικῆ τῶν ἐργατῶν, πού εἶναι μιὰ καθαρῆ ἀναγνώριση τοῦ δικῆ ὠματός τῆς ὑπάρξεως (7). Εἴμαστε ἀπὸ τοὺς θαυμαστάς τοῦ κοινωνικοῦ ἔργου τῆς συγχρόνου Γερμανίας, γιατί βέβαια τὸ ἔργο αὐτὸ εἶναι μοναδικὸ στὸν κόσμον. Ἐδῶ καὶ δύο χρόνια οἱ Γερμανοὶ ἐώρτασαν τὴν εἰκοσπενταετηρίδα τῆς ἀρχῆς τῆς κοινωνικῆς των νομοθεσίας, καὶ σ' αὐτὴ τὴν εὐκαιρία ἐμαθίσαμε πῶς τὸ γερμανικὸ κράτος πλερώνει γιὰ τὴν περίθαλψη τῶν οικονομικῶς ἀδυνάτων διακόσια πενήντα ἑκατομμύρια μάρκα τὸ χρόνο. Ἐνα ἔργο τόσο φιλελεύθερο δὲν ἔχει νὰ ἐπιδείξη κανένα ἄλλο ἔθνος στὸν κόσμον.

Τελειώνουμε αὐτὴν τὴν παράγραφο μὲ λίγους ἀριθμούς πού μιλοῦν εὐγλωττότερα ἀπὸ τὰ λόγια. Τὸ 1908 τὸ κοινωνικὸν κόμμα τῆς Γερμανίας ἀριθμοῦσε 587,336 μέλη (ἐνῶ τὸ 1907 μόνον 530,466). Μόνη ἡ Σαξωνία ἔχει 86,883 κοινωνιστάς, καὶ μόνη ἡ Δειψία τὰ 32,8 ἑκατοστὰ ὄλων τῶν ἐκλογέων τῆς. Ἡ Δρέσδη τὰ 21 ἑκατοστὰ.

Ἡ αὐτοκρατορία ἔχει 30,000 γυναῖκες κοινωνιστάς, καὶ μόνη ἡ Σαξωνία 6,371. Ὁ προῦπολο γισμὸς τοῦ κόμματος εἶναι γιὰ ὅλη τὴ Γερμανία 783,958 μάρκα, καὶ γιὰ μόνη τὴ Σαξωνία 51,172. Ὅλο τὸ κοινωνικὸν κόμμα τῆς Γερμανίας ἀντιπροσωπεύει ἀπάνω κάτω 27—28 ἑκατομμύρια ψυχές, καὶ εἶναι ἀπαραίτητος παράγοντας τῆς ζωῆς καὶ τῆς προόδου τοῦ τόπου.

Κέρκυρα.

A. ΠΟΥΛΗΜΕΝΟΣ

(7) v. Hertling, Recht, Staat u. Gesellschaft 1907, S. 2 fg.

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

I

Βάσκουν γλυκὰ τὰ μάτια μου—δουλεύτρες, πὲς τα, μέλισσες—

στὰ ρόδα τοῦ προσώπου σου, στὰ κρῖνα τῶν χειρῶν σου καὶ στὴ δειλὰ μισάνοιχτη τοῦ χείλους σου καμέλια καὶ στὸς ἀβρούς, βελουδίνους πανσέδες τῶν ματιῶν σου. Μιὰ γιασεμιῶν τριγύρω σου ἀπλώνεται ἀτμοσφαῖρα καὶ οἱ μέλισσές μου τάνθια σου βυζαίνουν νύχτα μέρα.

Ἄσυχροτο στὴν εὐωδιὰ καὶ ἀσύχροτο στ' ἀρώματα μέσ' στὴν καρδιά μου—ἀπλόχωρη, καὶ ἀπόκρυψη κυφίλη—

ρεῖει κάποιον δίκιον τῆς, πού τριγύρω τῆς κανέναν δὲν τὸ λογαριάζει, πού καὶ αὐτὴ ἡ ἴδια ἀκόμα δὲν εἶναι βέβαιη ἂν ἦναι τόντις δίκιο. Ἄν ἐφταιξε, ἂν ἀνόμησε, ἂν βύθισε στὴ δυστυχία καὶ στὴ ντροπὴ τοὺς ἄλλους γύρω τῆς, μὰ σύνωρα δὲν εἶν' αὐτὴ περισσότερο δυστυχισμένη; Αὐτὴ δὲν τὴν ἀδίκησε κανένας; Κανένας δὲν τὴν συλλογιέται αὐτό, μὰ ὅλοι τὴν πνίγουνε στ' ἀνάθεμα. Καὶ στὸ στερνὸ στερνὸ, ποῖ εἶναι τὸ μεγάλο κρῖμα τῆς, τ' ἄλυτο καὶ τὰ συμπαθιστο, πού πρέπει νὰ τὸ σέρνῃ σ' ὅλη τὴ ζωὴ τῆς; Τί ἔκαμε; Τίποτ' ἀφύσικο, τίποτα περισσότερο ἀπὸ κείνο πού ἔφερε καὶ αὐτὴ τὴν ἴδια στὴ ζωὴ; Καὶ πῶς ἀκόμα τόκαμε, καλὰ καλὰ καὶ ἡ ἴδια δὲν τὸ ξέρει σὰ σ' ὄνειρο, σὰ σὲ μεθύσει σύρθηκε σ' αὐτό. Ὅ,τι καὶ ἂν θέλῃ ἄς λὲθ ἡ θεὰ γιὰ τὴν ζεστοπωσιά καὶ τὸ κακὸ τῆς αἵμα, ὅ,τι καὶ ἂν θέλῃ ἄς λὲθ ὁ κόσμος γιὰ τὰ δόκανα πού βάλθηκε νὰ στήσῃ καὶ ἔπεσε ἡ ἴδια μέσα, αὐτὴ—ὁ θεὸς τῆς εἶναι μάρτυρας—κακὸ σκοπὸ δὲν ἔβαλε στὸ νοῦ τῆς. Τὰ πλοῦτη τάγαπητικὸν δὲν τὰ λογαριάζε διόλου, οὔτε κὰν τάξερε τὴν πρώτῃ ἀρχή, ὅταν τὸν πρωταντίκρυσε ἕνα δειλινὸ κάτω ἀπ' τὸ μπαλκόνι τοῦ ἐπαρχείου. Τὰ μαῦρα μάτια του εἶδε μοναχὰ νὰ τὴν κοιτάζουν, τὰ μάγουλά τῆς πάναψαν θυμάται καὶ

στοιβαζεται ἄλλοις, ὀλονυχτίς στοιβίζεται κάποιος ἀγάπης ἔμορφη τ' ὀλόγλυκο τὸ μέλι· καὶ ξεχειλίζει μέσ' μου, στὰ χεῖλη μου ἀνεβάνει, γι' αὐτὸ τὰ λόγια μου εἶν' γλυκὰ, μικρὴ μου ἀγαπημένη.

2

Κανείς' μονάχα σὺ καὶ γὼ στὸ ἐρημικὸ ἀκρογιάλι· γλυκοφιλᾷ τὴν ἀμμουδιὰ τὸ κύμα ἔρωτικό· φῶς καὶ σιωπὴ τριγύρω μας· κάποια σιωπὴ πού ψάλλει κάτω ἀπ' τὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ τραγουδιῶν ἐξωτικό.

Ἦ ὀμορφιά ὑπερκίσημα καὶ ὠ οὐράνια κάλλη· ἀκοῦς τῶν ἔχων τὸ γοργὸ καὶ ἀδῶο κυνηγητό; ὄχι; ἰδῶ στὰ στήθια μου ἀκούμπα τὸ κεφάλι καὶ ἄκου· οἱ παλμοὶ μου ἔγιναν τοῦ τραγουδιοῦ ἡ ἠχώ.

Κρῖμα· ἡ χρυσὴ τοῦ φεγγαριῦ σ' ἐπλάναψε ἡ ἀχτίδα καὶ μακρὰ μου οἱ λογισμοὶ πετοῦν καὶ τὰ ὄνειρά σου καὶ τὸ τραγουδιῶν ἀνεῖπαιτο γιὰ εἶνα ἐὰ στυγεῖ.

Κι ἂν στὰ γλαρὰ τὰ μάτια σου λευκὸ ἕνα δάκρυ εἶδα καὶ ἂν μ' ἀγγίξαν τρεμουλιαστὰ τὰ κρινὸδάχτυλά σου ξένη στοὺς πόθους μου ἔμεινες, στοὺς πόθους σου πιστὴ.

Κέτρο.

ΕΥΓΕΝΙΟΣ ΖΗΝΩΝ

ΣΤΟ ΦΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Βγήκε τελευταία στὴ Λωζάνη ἕνα ἔμμορο καὶ ἀρκετὰ σπουδαῖο βιβλίον «Dans la lumière de la Grèce» τοῦ γνωστοῦ Γάλλου λογίου Henri Sensines. Καθὼς τὸ λείει στὸν πρόλογό του, ὁ συγγραφεὺς σκοπὸ ἔχει νὰ γνωρίσῃ στὸ πολὺ εὐρωπαϊκὸ κοινὸ τ' ἀποτελέσματα τῶν ἀρχαιολογικῶν ἀνακατασκευῶν καὶ νὰ δώσῃ μιὰ προσωπικὴ ἐντύπωση τῆς Ἑλλάδας πού τὸ πολὺ κοινὸ φαίνεται σὰ νὰ τὴν ἀγνοῖ. Ἴσως ἄλλη φορὰ νὰ μιλήσουμε πλατύτερα γιὰ τὸν καλοπρεπῆ αὐτὸν ἄνθρωπον. Γιὰ τὴν ὄρα περιοριζόμεστε, νὰ δώσουμε τὸν ἐπίλογον τοῦ βιβλίου, μιὰ θερμὴ καὶ ἰσχυρὴ ἀπολογία τῆς τόσο καταφρονεμένης σημερινῆς Ἑλλάδας. Καθὼς θὰ ἰδοῦν οἱ ἀναγνώστές μας, ὁ Sensines εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς σπάνιους πού μιλήσανε μὲ κάποια δικαιοσύνη γιὰ τὸ κακόμοιρον αὐτὸ ἔθνος, πού, ἀπὸ τὸν καιρὸ τοῦ Ἄμπελ μὲ τὴν ἀσύγχρονον Ἑλλάδα ὡς τὰ τώρα μὲ τὴν συκοφαντίαν τῶν γερμανικῶν ἐφημερίδων, δὲν ἔπαψε σκληρὰ νὰ δίκαιοθάνεται ἀπὸ τοὺς πλείστους Εὐρωπαίους. Εἶν' εὐτύχημα πού ὁ Sensines μπόρεσε νὰ κρίνῃ τὴν νέα Ἑλλάδα μὲ

τόση ὀξυδέρκεια καὶ μὲ τόση ἀσφάλεια. Στὸ περαστικὸν τοῦ ταξίδι εἶδε καὶ κατάλαβε πράγματα πού ἄλλοι μόνοντες χρόνια καὶ χρόνια στὰ μέρη μας μας οὔτε τὰ μυρίζονται. Ἐνα μεγάλο εὐχαριστῶ στὸν ἄνθρωπον πού μὲ τόση ἀφιλοκέρδεια καὶ ζέση ἀνάλαβε νὰ διαφεντίσῃ τὸ Ρωμῆϊκον. Ἡ σημερινὴ Ἑλλάδα; μὰς λείει ὁ Sensines. Καὶ πρὶν καὶ στὸ ταξίδι καὶ ἔπειτα, ἀπόρησεν βλέποντας πόσο λίγοι διαφέρνουν γι' αὐτὴν. Φιλέλληνες ὑπάρχουνε, χωρὶς ἄλλο, παντοῦ, μὰ παντοῦ ἀποτελοῦν ἀρκετὰ μικρὴ μειονοψηφία. Κι ἀπὸ τοὺς περιηγητάδες πού ἔχουν ἐπισκεφτῆ τὸν τόπον πολὺ λίγοι τὸν ἀγαποῦνε ἀληθινά. Οἱ περισσότεροι εἶναι ἀδιάφοροι ἢ δειχτοῦνε φανερὰ καταφρόνια γι' αὐτὸ τὸ μικρὸ λαόν. Αἰσθητάματα, κατὰ τὴν γνώμη μου, ἄδικα, μὰ πού εὐκολὰ ἐξηγιοῦνται. Ἀπὸ μιὰ ἐποψὴ εἶναι μεγάλο δυστήχημα γιὰνα λχὸ τὸ νῆχην πολὺ μεγάλο παρελθόν. Ὅταν τόνε κρίνουνε ἀνάγκουν ὀλα σ' αὐτὸ τὸ ἱστορικὸν criterium καὶ δὲ στοχαζονται τίς τωρινές περιστάσεις. Ὅ, καὶ οἱ μορφωμένοι παρατηρεῖ κανεὶς πῶς ἔχουν αὐτὴ τὴν τάση νὰ παραγνωρίζουν ἕνα λαὸν μόνον καὶ μόνο γιὰτι δὲν εἶναι ὅ,τι καὶ οἱ προγόνοι του Σὲ τούτῃ τὴν ἀδικία πολὺ ἐνέχονται καὶ τὰ γράμματα ἴσως αὐτὰ μονάχα νὰ φταῖνε.

Ἐπὶ δύο αἰῶνες ὕστερ' ἀπὸ τὴν ἀναγέννηση, ἡ Ἑλλάδα εἶναι τὸ μόνον ἰδανικὸν τῶν κλασικῶν συγγραφέων. Πανηγυρίζανε τὴ δόξα τῆς, ἐθελοσάσανε τὸ θαυμαστὸν τῆς πολιτισμοῦ, διαδύσανε τίς λαμπρές τῆς ἰδέες, ὀψώσανε στὰ οὐράνια τὴν μοναδικὴν τῆς τέχνην. Ὅλο αὐτὸ τὸ παρελθόν πού ξαναθυμίσανε μῆθησε τίς ψυχές τους καὶ τοὺς κατὰσθησε ἀνίκωνους νὰ ζετιμήσουνε τὸ παρόν. Ὑπάρχουνε σήμερα ἄνθρωποι πού δὲν μποροῦνε νὰ συμπαθήσουνε τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος γιὰτι δὲν ὑπάρχει πιά στὴν Ἀθῆνα Περικλῆς καὶ Φειδίας.

Παράξενον φαινόμενον, ὁ ρομαντισμὸς συντελεσε ὅσο καὶ ἡ κλασικὴ σχολὴ στὸ ξαναγέννημα αὐτῆς τῆς ψυχικῆς καταστάσεως. Ἀνθισε στὴν Εὐρώπῃ ὅταν οἱ ἥρωες τῆς ἑλληνικῆς ἀνεξαρτησίας κἀννε τὰ ἥρωικά τους κατορθώματα, θαυμαστὴ πηγὴ ἀπὸ ποίηση καὶ εὐγλωττία. Ὁ Victor Hugo καὶ οἱ μαθηταὶ του βάλανε τῆς Ἑλλάδας τὸ μέτωπον ἕνα δεύτερον φωτιστέφανον, φωτεινὸν σὰν τὸν ἀρχαῖον.

Φρικίασε ἡ Εὐρώπη ἀκούγοντας τοῦ Τούρκου τίς ἀπικρυφίες καὶ ἐνθουσιαστικὴν γιὰ τὰ θύματα πού περναίνανε στοὺς κάμπους τοῦ Μοριά. Τὸ καθεὶ συντελεσε τότες στὸ νὰ δώσῃ μεγάλην ἰδέαν γιὰ τὴν

τὸ γιασεμί, πού μοσκοδόλας ἀπὸ τὴν αὐλή. Τίποτ' ἄλλο, τίποτ' ἄλλο. Τὰ πλοῦτη ἡ μάννα τῆς τὰ θυμήσε κατόπι, ἐκείνη τῆς πρωτάνοιξε τὰ μάτια στὸ ἰσοφάρισμά τους μὲ τὸ φτωχὸ οἶόν τοῦ Κρανιά. Κι ἀλήθεια τὴν συμβούλεψε, τὴν φώβησε, τὴν ἔδειρε κιόλα, μὰ ἀπὸ τ' ἄλλο μέρος τῆς ἔβλεπε καὶ τὸ πρῶτον κοινάδι στὰ μάγουλα, τῆς ἔκοψε τὰ πρῶτα κατσαρά στὸ μέτωπον καὶ τὴν μάλωσε νὰ μὴ βγῆ ἄλλη φορὰ ὄξω στὸ μπαλκόνι ἀχτένιστη καὶ ἀνάλαινη, καθὼς συγύριζε τὸ σπῆτι. Τούτῃ στὴν ἀρχὴ πετιοῦνταν ἐκεῖ, ὅταν μάντευε τὸ πέρασμα τοῦ νέου, ὅπως σέρνεται τὸ λεγωνοῦδι ὅπου μυρίζεται τὴ μάννα. Ὑστερα βέβαια ἄλλαξε καὶ αὐτὴ, χόρεψε ὅπως τὴ λαλούσαν ὄλοι γύρω τῆς, ὅπως τὴ δασκάλευαν προσετὲς καὶ φιλενάδες, ὕστερα ζύπνησε καὶ ττὴ δικὴ τῆς ψυχὴ τὸ φυσικὸ ἐνστικτο, πού ἔχει κάθε κόρη δίχως προίκα, νὰ σιγουρευτῆ. Καί... σιγουρευτῆκε καλὰ ἂν σιγουρευοῦνταν ἄλλιώτικα, ἂν τὸ δόκανον ἔπαινε τὰ πλοῦτη τάγαπητικῶν, τότε θάταν ὄλα καλὰ καμωμένα. Ὅλοι αὐτοὶ, πού τὴν καταφρονούνε καὶ τὴν κκαταριούνταν, θὰ τὴ μακάριζαν καὶ θὰ τῆς κῆναν τόπον νὰ περάσῃ. Τώρα ὄμως.

Οἱ φωνές τῆς θεῆς ἢ οἱ κλώτσι τάδεσφοῦ

ζυπνῶν τὴ Φρόσω ἀπὸ τίς σκέψεις τῆς. Ἡ χωριάτις δὲν τὸ ρωτᾷ πῶς ἔπεσε στὸ κρῖμα. Φτάνει πῶς ἔπεσε. Κ' ἡ ἀμαρτωλὴ ὀφείλει νὰ πληρώσῃ τὴν ποινὴ τῆς βαριά, σκληρὴ, τραχιά, ὅπως εἶναι καὶ ἡ ἀμαρτία τῆς μεγάλη. Καὶ τὴν πληρώνει ὄλοένα. Ὅσο βαστάη ἡ καρδιὰ τῶν ἄλλων πρέπει νὰ ὑποφέρει, νὰ τυρανιέται. Μὲ ποῖ δικάϊωμα; Ἡ ἀμαρτωλὴ μονάχα τὸ παράτημά τῆς ἀπὸ θεοῦ καὶ ἀνθρώπων αἰσθάνεται ὄσο πᾶει καὶ μεγαλῆτερον, μονάχα τὸ βασάνισμά τῆς νιώθει ὄλο καὶ σκληρότερον μὲ τί δικάϊωμα τὴν βασανίζουν, αὐτὴ ἡ σκέψη δὲ μπορεῖ νάρθῃ οὔτε ἀχὰ στὸ νοῦ τῆς.

Ἀπ' τὰ παράθυρα τῆς κούλιας τὸ μάτι ἀνοῖγονταν στὸν ποταμό. Στὰ νερά του, πού ἀστραφταν στὸν ἥλιον ἢ θάμπιζαν μολύβινα στὴ συγνεσιά, πέφτ' ἡ ματιὰ τῆς Φρόσως μοναχὰ, τὸ βόγγον τους ἀυτιάζεται τὴ νύχτα ἢ ἀπελπισιά τῆς. Ὁ δρόμος κάτω στὴν ὄχτια ἦταν τὸ μόνον τὸ δικάϊωμα πού χάραιε συχνὰ στὸ στοχασμό τῆς. Μακρὺς δὲν ἦταν, ὄμως δὲν τολμούσε νὰ τὸν πᾶρῃ. Ἡ ὄψη τοῦ πατέρα ἔβγαίνει μπρός τῆς πάντῃ, τὸ πονετικὸν τοῦ γέλιου, ἡ ματιὰ ἢ γεμάτη ἀγάπη. Τρόμαξε μὴπως τάπνιγε καὶ αὐτὰ μὰζὶ τῆς. Ὅσο καὶ ἂν ἔρχονταν στιγμὲς πού πίστευε καὶ ἡ ἴδια μὰζὶ μὲ τὴν θεῖαν στὴν

Ἑλλάδα, κι αὐτὴ ἀκόμα ἡ ἱστορία τῶν Κλεφτῶν, τῶν ἔξοχων αὐτῶν ρομαντικῶν ληστῶν, πού αἰῶνες κ' αἰῶνες, ἀντισταθῆκανε μοναχοὶ τοὺς στοῦ κατὰ τὴν ἡρωϊκὴν κόρη, ἱερό καταφύγιο τῶν λευτέρων παλλικαριῶν, ἀποφασισμένων ποτὲ νὰ μὴ λυγίσουν.

Σ' ἓνα λαϊκὸ τραγούδι ἓνας ἀπ' αὐτοὺς εἶπε : « Ἀθέλγη νὰ γιαιτρουτοῦν τὰ παῖδια σου, ἀνέβα κει στὸν Ὀλυμπο ψηλά, ἀπάνω στέμορφο τὸ βουνό· ἐκεῖ τὰ παλλικάρια ποτὲ δὲν ἀρρωσταίνουν κ' οἱ ἀρρωστοὶ εἶναι πάντα παλλικάρια ». Ἐνας ἄλλος τραγουδοῦσε :

« Ὅσο χιονίζει στὰ βουνὰ Τούρκου μὴν προσκυνάμε. Στοῦ λύκου πάμε τὰ λημέρια. Οἱ σκλάβοι κάθονται στὶς πολιτείες, στὶς πεδιάδες μὲ τοὺς ἀπιστοὺς. Τῶν παλλικαριῶν πολιτείες εἶν' ἡ μοναξιά καὶ τῶν βουνῶν οἱ κλεισοῦρες. Καλήτερα μὲ τὰ θεριά παρά μὲ τοὺς Τούρκους ». (1)

Τὰ λόγια τούτα ἐνοιῶθε τότες ἡ Εὐρώπη. Ἐνθουσιαζόντανε γιὰ τοὺς Σουλιώτες καὶ στὴ γραμμὴ τῶν εὐγενικωτέρων ἡρώων ἔβανε τὸ Διάκο, τὸν Κανάρη καὶ τὸ Μάρκο Μπότσαρη.

Ὅταν ἡ Ἑλλάδα λευτερώθηκε, τοὺς θαμάζανε σὰν τὸ Μιλτιάδη καὶ τὸ Θεμιστοκλῆ. Ἀνεβάζανε μέχρι τρίτου οὐρανοῦ τὸ ἑλληνικὸ ἔθνος κ' ἐπομένως καρτερούσανε πολλὰ. Οἱ ἀπόκοτες ἐλπίδες μέλλανε μοιραίως νὰ λιγοθυμήσουνε. Συνέβηκε τούτο κατὰ τὸν τελευταῖο ἑλληνοτουρκικὸ πόλεμο.

Ἡ εὐκολὴ νίκη τῶν Ὀθωμανῶν ἔκαμε νὰ πιστέψῃ ἡ Εὐρώπη πὼς οἱ Ἕλληνες ξεφυλιστήκανε. Δὲ θέλησ' ἡ Εὐρώπη νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψην τὴ διαφορὰ τῶν καιρῶν καὶ τῶν περιστάσεων, δείχτην' ἀσπλαχνη πρὸς τοὺς νικημένους Ὀ διπλὸς φωτοστέφανος τῆς Ἑλλάδας, ὁ κλασικὸς κι ὁ ρομαντικὸς, στάθηκε ἀφορμὴ νὰ τῆνε κρῖνον πολὺ αὐστηρά. Τὸ παρελθὸν ἀξίτησε τὸ παρόν.

(Στάλλο φύλλο τελιώνει)

Γ. Ν. ΚΟΝΤΟΣΤΑΝΟΣ

(1) Γιὰ κακὴ μου τύχη δὲν ἔχω πρόχειρο τὸ πρότυπο τῶν αὐτῶν τραγουδιῶν καὶ πολὺ φοβούμαι μὴν τὰ στρέβλωσα μεταφράζοντάς τα ἀπὸ τὰ γαλλικά. Ἐπιείκεια καὶ συμπάθειο ἀπὸ τὸν ἀναγνώστη.

Ἡ ξεγνιασιὰ τοῦ πρώην ἐπάρχου γιὰ τὴν κούλια τοῦ δὲ στενοχωρεῖ μονάχα τὴ γυναικαδέρφη, μὰ καὶ τὸν κόσμον γύρω της, πού, ὅπως πεντοῦ, κ' ἰδῶ στὴ μικρὴ πόλιν κοντὰ στὸν ποταμὸ σκοτίζεται γιὰ ζήνες ἔγνιες περισσότερο ἀπὸ τ' ἐδικές του.

« Ἐρῶ τί νὰ σοῦ πῶ κ' ἐγώ, ἀδερφοῦλα μ' », λέει ἡ Μαστραπού, ἡ δημαρχίνα, τῆς ἀρχόντισσας ἀπ' τὸ χωριὸ πού τῆς ξεμυστρεῖται τὸν πόνο της, κ' ἐγὼ θιαμαίνομαι πὼς τόκαμ' ἔστ' ὁ ἐπάρχος ἔπρεπε νὰ νάγκασῃ τὸν παλιομπακάλη, τὸν κασιδιάρη, τὸ λυγδῆ. »

Ὁ παραλὴς μπακάλης θάχε πολεμηθεῖ φαίνεται στὶς τελευταῖες ἐκλογές τὸν ἄντρα της.

« Ἡ Κρανοπούλα θὰν τοῦ τίμαγε τὸ σπῆτι κιάλα, ἐπιθεθαίνοιν ἡ σχολάρχυνα. »

« Ἐπρεπ' ἔπρεπε νὰν τότε βιάση, ἱπαναλαβαί. »

ΜΟΝΑΓΙΑΚΑ
J. M. D' HEREDIA
Ἡ ΔΗΘΗ

Ἐρειπωμένος ὁ Ναὸς τοῦ κάβου τὸν ἀθέρα
Κ' οἱ μαρμαρένιες τοῦ οἱ Θεὸς κ' οἱ χάλκινοί του οἱ Ἡρώοι

Παιγνίδι εἶναι τοῦ Θάνατου στὴν ἀγρία ἐτούτη ξέρα,
Τὴ δόξα τους πού ἐρημικὴ θάφτει μονάχα ἡ χλόη.

Μονάχος, κάπου, ἓνας βοσκὸς, πρὸ πάσι νὰ πιοῦν
τὰ ζᾶ του,

Μὲ κάποιον ἀπὸ τὴν κόγχη του παμπάλαιο μυρολόγι
Γιομίζοντας τὰ πέλαγα καὶ τὸν γαλήνιο αἰθέρα,

Περνάει στὸ ἀτέλειωτο οὐρανὸ τὸ μαῦρο ἀνάστημά του.

Κ' ἡ Μάννα ἡ Γῆ ἡ τόσο γλυκεῖα Θεῶν ἀρχαίων ἡ
χώρα,

Βλασταίνει, μάταια εὐγενικὴ, κάθε ἀνοιχτὴ της τώρα
Συντρίμιμ στὸ μιονόκρανο κάποιον ἄλλο της ἀγκάδι...

Μὰ στῶν προγόνων ὁ Ἄνθρωπος τ' ὄνειρο ἐκείνο,
δίχως

Νὰ φρίσσει, ἀνοῖει τὴ Θάλασσα, μέσ' στῶν νυχτῶν
τὰ βάρη

Ποὺ τίς Σειρήνες της θρηνεῖ κάθε πικρὸς της ἤχος.
(TROPHEES : La Grèce)

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΡΓΙΑΛΙΤΗΣ

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐντοκοὶ καταθέσεις

Ἡ Ἑθνικὴ Τράπεζα δέχεται ἐντόκους καταθέσεις εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια καὶ εἰς χρυσόν, ἢτοι εἰς φράγκα καὶ λίρας στερεῖνας ἀποδοτέας εἰς ὄρισμένην προθεσμίαν ἢ διαρκεῖς.

Αἱ εἰς χρυσόν καταθέσεις καὶ οἱ τόκοι αὐτῶν πληρώνονται εἰς τὸ αὐτὸ νόμισμα, εἰς 8 ἐγένετο ἡ κατάθεσις εἰς χρυσόν ἢ δι' ἐπιταγῆς ὄψεως (chèque) ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ κατ' ἐπιλογὴν τοῦ ὁμολογιούχου.

Τὸ κερῶλαιον καὶ οἱ τόκοι τῶν ὁμολογιῶν πληρώνονται ἐν τῷ Κεντρικῷ Καταστήματι καὶ τῇ αἰτήσῃ τοῦ καταθέτου ἐν τοῖς Ὑποκαταστήμασι τῆς Τραπεζῆς.

Τόκοι τῶν καταθέσεων.

1	1/2	τοῖς 0/0	κατ' ἔτος	διὰ	καταθέσεις	6	μην.
2		»	»	»	»	1	ἔτ.
2	1/2	»	»	»	»	2	ἔτ.
3		»	»	»	»	4	ἔτ.
4		»	»	»	»	5	ἔτ.

Αἱ ὁμολογίαι τῶν ἐντόκων καταθέσεων ἐκδίδονται κατ' ἐκλογὴν τοῦ καταθέτου ὀνομαστικῶς ἢ ἀνόνομοι.

Ἡ πρώτη
« Ἄν ὄχι αὐτὸ, ἔπρεπε νὰ πάρη κοντὰ του τὸ κορίτσι του. Νάβρισκε καὶ κάναν ἔλλογον νὰν τὸ κοκ' λῶση. Ἡ Φρόσω δὲν εἶν' ἡ πρώτη της, παραπανίζει ἡ ὑπομοιραρχίνα.

« Βέβια, βέβια· οἱ ν' κοκυροῖ δὲν ἀπαρατὰν ἔστ' τὰ σπῆτια τους καὶ τάρφανά τους », συμφωνεῖ πάλι ἡ σχολάρχυνα.

« Δὲν εἶν' ἀπὸ καλὸ του τοῦ κύρ Θώμου. Ὁ Κρανιαὸς δὲν ἦταν ἔτσι ὅσο ἔζιε ἡ σχωρεμένη ἡ Θώμενα », προσθέτει ἡ χήρα Κακαμπούκενα, φιλενάδα κελιά τῆς ἐπαρχίνας.

« Κι αὐτὸ π' ἴλες πὼς τσουρούτεψε καὶ τὰ λιεπτά », λέει ἡ μιὰ.

« Καὶ τάχατις πὼς τάστειλε καὶ χάθησαν στὸ δρόμο », γελάει ἀπὸ καρδιά ἡ ἄλλη.

« Ἄν' αὐτὸ θὰ βάλω γὼ τὸ δημαρχο νὰ τ' γράψῃ. Νὰ τ' πεί ὅσα στέλνει δὲ φτάνουνε γιὰ τάρφανά », ἠσυχάζει τὴ χωριάτισσα ἡ δημαρχίνα.

« Τὶ τὸν κάνει μοναχὸς τόσο μιστὸ; Θιαμαίνομαι », πετιέται μ' ἀγανάχτησιν ἡ Θεοφιλενα, ἡ ἐμπορίνα.

« Τὶ τὸν κάνει, ἀλήθεια, τί τὸν κάνει; » ἱπαναλαβαίνει ἡ σχολάρχυνα.

Ο ΝΟΥΜΑΣ,

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ
Γιὰ τὴν Ἀθήνα Δρ. 3.— Γιὰ τὶς ἑπαρχίες Δρ. 7
Γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸ Φρ. Χρ. 10.

Γιὰ τὶς ἐπαρχίες δεχόμεστε καὶ τρίμητες (2 Δρ. τὴν τριμηνία) συντρομῆς.
Κανένας δὲ γράφεται συντρομητῆς ἂν δὲ στείλει μπροστὰ τὴ συντρομὴ του.

10 λεπτὰ τὸ φύλλο λεπτὰ 10

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στὰ κίσσκια (Σύνταγμα, Ὁμόνοια Ἐθν. Τράπεζα Ὑπ. Οἰκονομικῶν, Σταθμὸς Τροχιδρομου (Ἀκαδημία), Βουλῆ, Σταθμὸς ὑπόγειου Σιδηρόδρομου Ὁμόνοια), στὰ βιβλιοπωλεῖα « Ἐστίας » Γ. Κολάρου καὶ Σακέτου (ἀντικρὺ στὴ Βουλῆ).

Στὴν Κέρκυρα, Πάτρα καὶ Βόλο, στὰ Πραχτορεῖα τῶν Ἐφημερίδων.
Στὰ Χανιά (Κρήτη) στὸ Πραχτορ. Ἐφημερίδων (στοῦ κ. Ἀλφικιώτη).

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Ὁ Βασιλεὺς καὶ ἡ Μόδα—Τὸ κουρέλι—Δάσκαλος πού δίδασκε..—Νὰ παραιτηθοῦν οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ Ναυτικοῦ.

« ΔΕΝ ταιριάζει δὲ ἔτσι!... Τὸ παρακάνουν! »

Τῆπε ὁ Βασιλεὺς τὰ λόγια αὐτά, καὶ τῆπε οὐ διαδοχικὸ χορὸ καὶ τῆπε γιὰ τὴ μόδα πού, λένε, ὄργισσε σ' αὐτὸ τὸ χορὸ τόσο πού ὁ Βασιλεὺς ἀγῆλασε κι ἀναγκάστηκε νὰ διαμαρτυρηθεῖ.

Ἀγανάχτησε καὶ ἀγῆλασε κι αὐτὸς σὰν ἄνθρωπος. Στὰ Βασιλεὺς ὄχι. Γιατὶ ἡ βασιλικὴ ἀγανάχτησιν πρέπει κάπως ἀλλιώτικα νὰ φανερωῦνται κι ὄχι μὲ λόγια παχιά. Ἄν ἀγανάχτησε στῆληθινά, στὸ χέρι του εἶναι νὰν τὴ χτυπήσει κατακέφαλα τὴν ἀγρία λουσομανία τῆς κοινωνίας μας, τὴ βδελυρὴ δηλ. αὐτὴ ἀρρώστια πού κρύβει μέσα της κάθε ἀτιμία καὶ κάθε λογῆς κοινωνικὴ σαπίλα καὶ παραλοία. Ἄς μὴ δέχεται στοὺς ἐπίσημους χορούς του κυράδες μὲ βαριές τουαλέτες.—κι ἂς δώσει πρῶτη πρῶτη τὸ παράδειγμα ἡ Βασιλισσα καὶ οἱ πριγκηπέσες. Ὅταν αὐτὲς παρουσιάζονται στοὺς χορούς καὶ στὶς ἄλλες ἐπίσημες τελετὲς μὲ ἄπλὰ φορέματα—ἀφίνοντας τὰ βαριά καὶ τὰ χτυπητὰ νὰν τὰ φοροῦν οἱ καμαριέρες τους—τότε καὶ οἱ πλουτοκράτειοις μας θὰν τίς μιμηθοῦν, τότε καὶ οἱ γυναῖκες τῆς ἀστικῆς τάξης, καθὼς καὶ τῆς λαϊκῆς, δὲ θὰ σταυρώνουν τοὺς ἄντρες τους, καὶ δὲ θὰ πουλάνε πολλὲς φορὲς καὶ τὴν τιμὴ τους, γιὰ νάνα ντυμένες μὲ τὸ τελευταῖο Παριζιάνικο φιογονέιν.

Ἔτσι ἔπρεπε νὰ φερθεῖ ὁ Βασιλεὺς. Μποροῦσε νὰ κάνει καὶ κάτι ἄλλο ἀκόμα. Σήμερα πού περνᾶνε στὴ Λευκάδα καὶ στὴν Κῦμη καὶ πού σιγὰ σιγὰ θὰ πενθᾶσουν καὶ σ' ἄλ-

« Νὰ τὸν ἤξερα πὼς πίνει κάνας; » λέει ἡ χωριάτισσα.

« Τὰ χαρτιά τὸν τρῶν' αὐτὰ ἦταν τὸ μαρῶζι τῆς σχωρεμένης », ἀπαντᾷ ἡ παλιά φιλενάδα τῆς ἀδερφῆς της.

« Ἐκεῖ πού σοῦπα γὼ νὰ κάμης' γράψ' του ἡ θερπὴ νὰ πάρη τὰ παιδιὰ τ' ἡ θὰ σ' κουθῆς νὰ φύβῃς », συμβουλεύει τὴν ἀρχόντισσ' ἀπὸ τὸ χωριὸ ἡ ὑπομοιραρχίνα.

« Τὶ λὲς καὶ σὺ; Γίνετ' αὐτὸ ποτὲ; » ἀπαντᾷ ἐκείνη στενοχωρημένη.

« Δὲ σ' τοῦπα νὰν τὸ κάμ'ς. Γράψ' το μόνο γιὰ φοβέρτα. »

« Αὐτὸ, αὐτὸ νὰ κάμ'ς », συμφωνεῖ ξανά ἡ σχολάρχυνα.

Ἡ χωριάτισσα ἀναστεναρίζει.
« Ἐρῶ τί νὰ πῶ; Τόχω χαμένο εἶναι μυστήριον μ' αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον. »

« Μυστήριον, μυστήριον ἀλήθειαν », ἱπαναλαβαίνουν σὰ εἰ χορὸ οἱ φιλενάδες.
Καὶ τὸ μυστήριον θὰ βασάνιζε ποῖος ξέρει ὡς πότε καὶ τὴν κούλια καὶ τὸν κόσμον, ἂν ἀξάφνα ἓνα σοῦραπο χεινοπωριάτικο δὲν ξεκαμπίζε σ' ἐκείνη ὁ Θώμος Κρανιαὸς μὲ τὴν παύση του ξανά στὴν

ζες επαρχίες του Κράτους του, να δηλώσει πώς χορδή δὲ δι-
νει οὕτε αὐτός, οὕτε οἱ περιγρηπες, καὶ πὼς τὰ λεπτὰ πού θά
ξοδεύουνε γιὰ τοὺς χορούς, τὰ στέλνουνε στοὺς Ἀγιομαυρίτες
καὶ στοὺς Κομμωτίτες. Τὰ ἴδια θὰ κάνουνε κ' οἱ πλουτοκράτες
μας—γιατὶ στὰ τέττα ἀνεγγράφουνε μαϊμουδικώτατα τὸ Παλάτι.

*

Ἄλλο τὸ ἔξοχο ἄρθρο πού δημοσίεψε πάνω σ' αὐτὸ τὸ
ζήτημα ἡ «Ἀκρόπολη» τῆς Τρίτης, ξανατυπώνουμε τοῦτα
τὰ χρυσόλογα :

«Ὁ ἄξων τοῦ κόσμου εἰς αὐτὰς τὸ κουρέλι· ὁ σκοπὸς
τοῦ βίου τοῦ κουρέλι· ὁ σκοπὸς τοῦ γάμου τοῦ κουρέλι· ὁ
ἡλεκτρισμὸς καὶ ἡ φωτιὰ τοῦ ἔρωτος τοῦ κουρέλι. Αἱ ἴδοναι
τῆς οικιακῆς ἐστίας, αἱ ἴδοναι τοῦ βουνοῦ καὶ τοῦ ἀνοικτοῦ
ἀέρος, αἱ ἴδοναι τοῦ βιβλίου, αἱ ἴδοναι τῆς κουβέντας, αἱ
ἴδοναι τῆς ἐξοχῆς καὶ τοῦ περιπάτου, αἱ ἴδοναι τῆς ἐργα-
σίας καὶ τῆς νίκης, αἱ ἴδοναι τῆς ἀγάπης καὶ τῆς φιλαν-
θρωπίας, αἱ ἴδοναι τῆς πίστεως καὶ τῆς θρησκείας, αἱ ἴδο-
ναι τοῦ κοινωνικοῦ καλοῦ καὶ τοῦ πατριωτικοῦ ἀγαθοῦ, εἰς
αὐτὰς ὅλας εἶναι βλακεῖαι, ξηναμώραμα, δασκαλισμοί, ρα-
μολισμοί.

Καὶ ὑποτάσσονται εἰς ὅλην αὐτὴν τὴν φρενομοδίτιδα οἱ
ἡλίθιοι οἱ ἄνδρες, παρασυρόμενοι, γονατιζόμενοι, αὐτοματι-
ζόμενοι, ἐπιδημούμενοι, ὑπνωτιζόμενοι, φαρμακονόμενοι.
Καὶ μετακίβεται τὸ κακόν, ὡς τύφος, ὡς εὐλογία, ὡς χρι-
σιό, ἀπὸ τὰ πάνω εἰς τὰ κάτω, ἀπὸ τὰ δεξιὰ εἰς τὰ ἀρι-
στερά, ἀπὸ τὰς μακρύτερας εἰς τὰς πλησιεστέρας, ἀπὸ τὰς
οἰκίας εἰς τὰς ἐκκλησίας, ἀπὸ τὰς ἐκκλησίας εἰς τὰς ἐπι-
τομὰς, ἀπὸ τὰς ἐπιτομὰς εἰς τὰς ἀρχαίας, ἀπὸ τὰς ἀρχαίας
εἰς τὰς ἐπιτομὰς, ἀπὸ τὰς ἐπιτομὰς εἰς τὰς ἀρχαίας, ἀπὸ τὰς
ἀρχαίας εἰς τὰς ἐπιτομὰς, ἀπὸ τὰς ἐπιτομὰς εἰς τὰς ἀρχαίας.

*

ΜΑ καὶ καὶ ἡ «Ἀκρόπολη» σὰν τὸ Βασιλιάδ φέρνεται.
Στὴν πρώτη σελίδα τῆς (στὸ ἴδιο φύλλο πάντα) κουρέλι-
ζει τὸ «Κουρέλι» καὶ στὴν τέταρτη σελίδα τὸ λιβανίζει,
τὸ σηκώνει σὰν τὴν ἱερὴ σημαία τοῦ Προφήτη, μὲ τὸ
«Καρνέ» τῆς ὅπου φιγουράρουν τὸ εὐλαρώως κυανόχρουν
παγιατιστόλιστον» τῆς κ. Παπαλεονάρδου, τὸ «ἀποχρώσεως
ἀργυροχρόου» τῆς κ. Παπαπαναγιώτου καὶ τὰ ἐκφρόνεται φο-
ρέματα τῶν Ἀθῆνων.

Τὶ νὰ σοῦ κάνουνε αὐτὲς οἱ φωνῆς ὅταν τὶς ξεου-
λίσετε μὲ τὶς ρεκλάμες σας, σὰ νὰν τοὺς λέτε πὼς τὸ μόνο
πού ἔχει καὶ πού μπορεῖ νὰ ἐπιδείξει κάθε κορὰ καὶ κάθε
σουσουράδα (σὰν ἄνθρωπος δὲ πού εἶναι καὶ αὐτὴ!) σ' ἓνα
σαλόνι εἶναι ἡ τουαλέτα τῆς!

Μαϊμουδισμὸς ἀπὸ τὴν μιὰ μεριά καὶ ταρτουρισμὸς ἀπὸ
τὴν ἄλλη. Νά, ἀλάκρη ἡ κοινωνικὴ μας καταστάσι. Καὶ
στὰ ὑστερα, δὲ σκίμε παρὰ στριγγλίζουμε σὰ χοίρει τοῦ
Σικάνου, πού λέει καὶ ὁ Πάλλης, γιὰ τὸ ξεσκάδωμα τῆς
Ρωμίας ἀπὸ τὴν μόδα καὶ γιὰ τὴν πνευματικὴ τῆς ξανα-
γέννησι.

Δὲν πῖμε στὸ γεροδιάλο!

*

Τὸ ἄρθρο τοῦ «Μέλλοντος» πού ξεσκαπάζει τὰ ναυ-
τικὰ μας χάλια καὶ πού καὶ μεῖς σήμερ, σ' ἄλλη σελίδα,

τσέπη καὶ μ' ἓνα κοριτσάκι δυὸ χρονῶν στὴν ἀγκα-
λιά. Ἦταν ἓν ἄφαντὸ τῆς πλύστρας του εἶπε. Πέ-
θανε ἡ μάνα του τῶρα κοντὰ καὶ τὸ λυπήθηκε νὰ
τάπινε στοὺς πέντε δρόμους. Ἐνν κομάτι ψωμί θὰ
περισέψη καὶ γι' αὐτὸ στὴν κούλια. Κ' ἡ γυναικα-
δέφνη τὸ λυπήθηκε στὸ πρῶτο καὶ δὲ ρώτησε περ-
σότερα. Κ' ἴσως θὰ ἠσύχαζε μὲ ὅσα ἔμαθε, ἂν ἠτύ-
χαζε καὶ ὁ κόσμος γύρω τῆς. Μὰ τούτος ἔχει χρεὶς
νὰ βγάλῃ τὴν ἀλήθεια πάντοτε στὸ φῶς καὶ τὴ
φορὰ αὐτὴ ἐδῶ στὴν πόλη εἶχαν τὸ φόβο πὼς δὲν
τὴ λέει ὀλάκερη ὁ πρῶτην ἐπαρχὸς τους.

Ἡ ἀλήθεια ἔπρεπε λοιπὸν νὰ θριαμβέψῃ·
μ' ὅποιανδήποτε θυσιὰ. Εἶν' ὁ νόμος τῆς ζωῆς καὶ
τῆς ἀρχόντισας ἀπ' τὸ χωριό. Ἄν ἡ στερνὴ, ὅταν
ἡ Φρόσω ντρόπασε τὸ γένος, δὲν ἀνοίξει τὸ στόμα
τῆς στὸν ἀδιάφορο πατέρα, τότε σὰ νάχε ἡ φάβη
κάπιο λάκκο καὶ γι' αὐτὴ. Τῶρα ὅμως ἡ συνείδησὴ
τῆς εἶναι καθαρὴ, δὲν ἔχει διόλου φόβο ἀπ' τὸ ξεμ-
πρόστιασμα μὲ τὸ γαμπρό τῆς, τὸ δίκιο εἶν' ὅλο
μὲ τὸ μέρος τῆς. Ἡ χωριάτικη ἀρχοντιά μποροῦσε
νὰ ὑψωθῇ μὲ ὅλην τῆς τὴν περηφάνεια, τὰ δικαίω-
ματα τῆς πεθιμμένης ἀδερφῆς νὰ καταστηθῶν ἀφίλονει-
κητα, αὐστηρά, ἀπαράγραφα. Τὸ γυνίσιμα ἀρ-
χισε. Ὁ Θώμος Κρανιάς ἔχει τὸν τρόπο του νὰ τὸ

δίνουμε μικρὴ του περίληψη, ἔπρεπε νὰ μελετηθῆ ἀπὸ
ὅλους τοὺς ἀξιωματικοὺς τοῦ ναυτικοῦ μας, νὰν τοὺς συγ-
κινήσει, νὰν τοὺς σπρώξει εἰς κάποιο γενναῖο κίνημα.

Γιατὶ ἐπιτέλους τὸ Ναυτικὸ μας ἔχει καὶ φιλότιμοις
ἀξιωματικοὺς, καὶ μάλιστα ἀπὸ τοὺς νέους, πού ξέρουν πο-
λυκαλὰ τὰ χάλια τοῦ ναυτικοῦ μας, πού τὰ αἰσθάνονται
βαθιά, πού ντρέπονται νὰ παίρνουνε μιστοὺς καὶ γαλόνια
δίχως νὰ δουλεύουν, μὰ πού ἔχουν καὶ τὴν ἰδυναμία δὲ
αὐτὰ νὰν τὰ λένε χαμηλόφωνα καὶ σὲ φίλους τους καὶ νὰ
μὴν τὰ βροντοφωνάζουν ἐκεῖ πού πρέπει.

Φανταστεῖτε ἀπὸ πόσα ἄλλα κακὰ θὰ μᾶς ξετρόπιαζε
μὲτὰ διαμαρτύρησι (ὅσο ἀντιπεισθαρχικὰ καὶ ἂν εἶτανε) τῶν
ἀξιωματικῶν τοῦ ναυτικοῦ, πού νὰ ζητάνε νὰ παρτιτθῶν
γιατὶ δὲ θέλουνε, σὰν Ἕλληνας καὶ αὐτοί, νὰ χρησημεύουν
ὡς δικιολογία γιὰ νὰ κλιθεταὶ τὸ χρέμα τοῦ Ἑλλ. λαοῦ
τόσο ἄτιμα καὶ τόσο ξετσιπῶτα. Ἀπὸ τοὺς ἀνέους ὅλα τὰ
καρτερούμε, κ' ἔχει εὐτυχῶς ἄρκετοὺς ἀνέους καὶ τὸ ναυ-
τικὸ μας.

Ο ΔΕΚΑΛΟΓΟΣ

Α'.

ΑΠΟ ΣΤΡΑΒΟΥ ΔΙΑΒΟΛΟΥ

Καλὸ τὸν λέγαν καὶ ἄξιο τὸν παππᾶ Λευτέρη, ἡ δὲ
ἡ δόλια ἡ παππαδιά πολλές φορές τὸν εὕρισκ' ἐπε-
ράξιο! Φαίνεται, μάτια μου, πὼς ἡ ἀγιωσύνη του,
βάνοντας σὲ πρᾶξη τοῦ θεοῦ τὰ λόγια : νάγαποῦμ'
ὁ ἓνας τὸν ἄλλο, δὲν ἔφησε γυναικα μὲς τὸ χωριό
ἀφίλητη! Ὁ παππᾶς δὲν εἶτανε ζαθὸς καὶ νοιῶ
θετε δὲ πὼς μὲς τὰ μάτια τῆς παππαδιάς δὲν
ἔπιανε τίς χωριανὲς νὰ τίς φιλήσῃ, γιατί κίντυος
εἶτανε, θαρρῶ, νὰ τοῦ σουρομαθηθῶν τὰ γένεια,
πρὶν τοῦ τὰ κόψῃ ὁ δέσποτας. Γλυκομίλητος, ὅπως
εἶτανε, καὶ ὁμορφάνθρωπος, μὲ ξανθὰ μαλλιά καὶ
μαῦρα μάτια, γεμάτα φωτιές, ἔβανε στὸ κυνηγητὸ
πότε τὴ μιὰ, πότε τὴν ἄλλη, ἀρχίζοντας ἀπ' τὰ
βλογητὰ καὶ τάγκλιασμα καὶ τελειώνοντας στὶς
τσιμπιές καὶ τάγκλιασμα, πὶὸ τρανὰ σημάδια
τῆς γκαρδικῆς ἀγάπης! Ἡ κακομοίρα ἡ παππα-
διά βλέποντάς τον νὰ παραστρατῆ πῆγε νὰ σκάση
νὰ φαρμακωθῇ ἀπ' τὴ λύπη τῆς· δὲν εἶτανε μικρὸ
πρᾶμα! Νιὰ καὶ αὐτὴ καὶ ὁμορφη, μποροῦσε, νὰ σὰς
χαρῶ, νὰ μὴ βάλῃ μαράζι μὲ τέττα κατανιά : βλο-
γώντας ὁ παππᾶς τὴ μιὰ καὶ τὴν ἄλλη... μὲ τὴ γυ-
ναῖκα του παιδί δὲν ἔκανε! Καὶ πὼς γύρευε νὰ τὰ
μπαλώσῃ ὁ παππᾶς, ὁ κατεργάρας, τί τερτίπια
κάθε φορὰ τῆς ἔβγαζε, εἶναι νὰ φρίξῃ ὁ νοὺς τάν-
θρώπου! Τὴν πρώτην βολὰ πού τὸν ἔπιασε, πάνω
στὸ βλογητὸ μιὰς γειτονοπούλας, εἶτανε νύχτα, θεο-

σκότεινα· ἡ παππαδιά ἔμπηξε πὶς φωνές καὶ ἄρπαξ'
ἀπ' τὰ μαλλιά τὴ γεβετισμένη.— Πῶ, πῶ! δου-
λιὰ πού τὴν ἔπαθ! — φωνάζει ὁ παππᾶς — ἀπὸ
στραβοῦ δικόλου, παππαδιά, πῆρα τὴν ξένη κοπελ-
λιά γιὰ σένα! Κουρασμένους ἐργόμανε, σκοτάδι
μπροστά μου πῖσα κ' ἓνας ἴσκιος σιὰ στὸ σπῆτι
μου· ἡ παππαδιά μου, λῆω, εἶσαι καὶ ἀπλώνω πάνω
τῆς τὰ ξεράδια μου.. Βλογημένη καὶ σύ, χρι-
στιανή, δὲ μεῦ φωνάζεις πὼς εἶσαι ξένη!

Ἄλλοτε πάλι, ζυγῶνανε μάλιστα καὶ Χριστοῦ-
γεννα· ἡ παππαδιά τὸν ἔχασε τὴν παππᾶ καὶ κα-
νεὶς δὲν εἶξερε νὰ τῆς πῆ πού πῆγε. Δὲν ἦρθε νὰ
φᾶ τὸ μεσημέρι καὶ βράδυασε χωρὶς νὰ φωνῇ. Ἐ-
στειλε στὴν ἐκκλησιά, στὸν ἄλλο παππᾶ, στὴ δα-
σκάλια, στοῦ ρηνοδίκη, πούχε τὴ γυναικα τὴν
ὁμορφη, μὰ τοῦ κᾶκου! Ὁ παππᾶς ἔγειν' ἄμυρος!
Αὐτὸ δὲν εἶτανε, βέβαια, καλὸ πρᾶμα καὶ τὸ μυαλὸ
τῆς παππαδιάς πῆγε νὰ φύγῃ μὲ χίλιες κκεές ὑπο-
ψίες Ὁ παππᾶς τῆς, χωρὶς ἄλλο χαντακώθηκε!
Σὰν περᾶσαν οἱ δέκα καὶ δὲ φάνηκε, ἡ δόλια παπ-
παδιά, μαζὶ μὲ τὴ μάνα τῆς, πῆρε τοῦ χωριοῦ τὰ
σοκάκια, γυρεύοντας σὰν τρελλὴ τὸν ἄντρα τῆς.
Κεῖ πού γυρίζαν ἓνα στενσοκάκκο, κουκουλωμένες,
ἔπως εἶταν' ἀπ' τὸ κρῖο καὶ βιστικὲς βιαστικὲς,
σκουντάψανε σὲ μιὰ γυναικάρα ἴσα μὲ κεῖ πᾶνω,
πού σὰν τίς εἶδε σὰ ζεματισμένη τῶστριψε! Ἡ
παππαδιά, σὰν καλὸ λαγωνικό, κατὶ μυρίστηκε ἀπ'
τὴν κορμοστασιά τῆς γυναικῆς, τὴ θουθμαρὰ καὶ
τὸ φευγιὸ τὸ ξαφνικό, σὰ νὰ τὴν ἔβανε κανεὶς στὸ
κυνήγι! — Στάσου! τῆς φωνάζει τρανταχτὰ, στά-
σου! καὶ τὸ βᾶνει καὶ αὐτὴ στὰ πόδια. Ἡ μάνα
τῆς ἡ καφερὴ, σὰ γριά, εἰμεινε μοναχὴ στὸ σοκάκι.
Ἐτρεχ' ἡ γυναικάρα σὰ λαγωνικό, μὰ καὶ τῆς παπ-
παδιάς τὰ πόδια φτερά, θαρρεῖς, βγάλανε καὶ τὸ
βορριά μποροῦσε νὰ περᾶσῃ! Σὲ λίγο τὴ γράπωσε
πὸ τὰ φουστάνια, τὰ κουρέλλιασε, ὅσο νὰ πῆ ἀμῆν,
τῆς κατεβασε πὸ τὸ κεφάλι τὸ μαντύλι καὶ... πίσω
σ' ἔχω Σατανὰ! Κάτω πὸ τὰ φουστάνια βρέθηκ' ὁ
παππᾶς, ὀλοσώματος! Τὴν παππαδιά τὴν ἔπιασε
μιὰ τρεμούλα, λιγώθηκε, μαθίς, ἡ καρδιά τῆς καὶ
ἀκούμπησε στὸν τοῖχο νὰ μὴ γκρεμισθῇ..

— Χρονιάρης μίρες, μαρὲ, πῆγες νὰ μαγαρίσης,
ἀντίχριστε;

— Ἀχ! παππαδιά μου! Τί νὰ σοῦ πῶ καὶ τί
νὰ σ' ὁμολοήσω, πού πίστη πιά δὲ βᾶνεις σὲ μένα
καὶ πᾶν τὰ λόγια μ' ἄδικα!

— Μπρὲ παππᾶς μακακαρεμένος τὰ Χριστοῦ-

ξεφύγη καὶ νὰ τὸ ξεχνῆ τὴ μίρα ὀλάκερη στὸν
καφενὲ, μὰ δὲ μπορεῖ νὰ περνήν ἐκεῖ καὶ ὅλη τὴ
νύχτα. Ἡ ἀργὴ ἡ γρήγορα ἔρχεται τὸ βράδυ στὴν
κούλια του, ἄμυ σηχάσων τὰ παιδιὰ στὴν ἄλλη
κάμαρα, λύνεται ἡ γλώσσῃ τῆς· χωριάτικες κοντὰ
στὸ τζάκι, πού κάθεται μὲ τὸ τσουράπι τῆς :

«Δὲ σόφτανε ἡ μιὰ ντροπὴ· βάλθηκες νὰ πορᾶς·
λέφης τὴ γενιά σου. Ἐχεις καὶ μούτρα καὶ παρη-
σιαζέσαι σὸν κόσμο Ἐχάτες ντίπ τὸ ἴτσι σου!»

Ὁ Θώμος Κρανιάς σῶται ε.

«Γέροντα; ἄνθρωπος! Κακὰ γραφτὰ· τί μὲ μῆλε
νὰ ἰδῶ στὸ σπῆτι τῆς ἀδερφῆς μου..»

Ὁ Θώμος Κρανιάς δὲ μιλοῦσε.

«Καλὴ, δὲ ντρέπηκες τί χρόνια σου, δὲ σεβᾶ-
στηκες τὸ σὸί· δὲ συλλογιόσνα, δὲ λυπόσνα τὰ παι-
διά σου κανε; τὰ θηλ'κὰ σου μὲ τὸ παραδειγμα
πού τς δίνεις; Δὲ σόφτανε ἡ πομπὴ τῆς δυχατέρας
σ', ἦθελες νὰν τὴν ἀποσώσης, νὰ μὴ βγαίνωμ' ἀπ'
τὰ στόματα καὶ ἀπ' τὴ ντροπὴ τοῦ κόσμου!»

«Σὰν παίρνεις στὸ κοντὸ τί λέει, ὁ κόσμος», ψι-
θύριζε ἡτύχα ὁ Θώμος Κρανιάς, ρουφώντας τὸ κρα-
σάκι του πιστὸς στὴν παλιά συνήθεια του.

«Δὲν ἔχω ἀνάγκη νὰ πάρω στὸ κοντὸ τὸν κό-
σμο. Ὁ,τι λέει ὁ κόσμος ἔχει δίκιο νὰν τὸ λέη.

Ἐδῶ πού τὴν κουβάλητες, μέσα στὸ σπῆτι σου, στὰ
θηλ'κὰ σου...»

Ὁ Θώμος Κρανιάς γύριζε ἀπὸ τῆλλο τὸ πλευρό.
«Ἐγνία σου καὶ μπροστά σου θὰν τὰ βρῆς. Θὰ
ἰδῆς καὶ τίς ἄλλες δυὸ νὰ πάρουνε τὸ δρόμο τς χαί-
δεμένης σου. Κ' ἡ δευτέρη στὰ νύχια στέκεται, νὰν
τὴ σηκώσῃ τὴν παντιέρα. Οἱ ἀργολάθοι τ'ν ἔχωσαν
τὴν κούλια.. Μαύρα μ' καὶ ἄλλα, τί μ' εἶχ' ἡ
μοῖρα μου νὰ ἰδοῦ ἡ χλιμμένη...»

Ὁ Θώμος Κρανιάς, συνηθισμένος ἀπὸ τὸ νανού-
ρισμα, ἔκλεινε τὰ μάτια του. Τὸ πολὺ πολὺ ἂν
μουρμούριζε πρὶν ἀποκοιμηθῇ :

«Δὲν ἀπόστασε τὸ στόμα σου, δὲ βροῖθηκες...»

«Νὰ βρεθῶ, νὰ βρεθῶ...», ἀγγίρει ἡ χωριά-
τικα· τίνας τὰ λῆω; τοῦ τοῖχου. Καρφὴ δὲν τ' καί-
γεται· οὔτε ντροπὴ οὔτε στόχασση...»

Ὁ Θώμος Κρανιάς ρούχναγε πιά.

Ἡ χωριάτικα συνεχόουσε τὸν ἐξάφαλμὸ τῆς, ὅσο
πού ἀπόστασε πραγματικὰ τὸ στόμα τῆς, ἔχωνε τὴ
φωτιὰ, ἔσερε τὸ πᾶπλωμα ἀποπάνω τῆς καὶ ἀπο-
κοιμιούνταν καὶ αὐτὴ.

Ἡ Φρόσω ἐμπαινε σιγαλὰ ἀπ' τὴν ἄλλη κά-
μαρα κ' ἔρριχνε τῆλλο πᾶπλωμα ἀπάνω ἀπ' τὸν
πατέρα καὶ ξάπλωνε κ' ἐκείνη στὴν ἀκρὴ τῆς,

γεννα που ακούστηκε, που τόδε πουθενά γραμμένο;

— Άκουσα, παππαδιά μου να λένε πως ο παππας που δεν κάνει παιδιά, πρέπει να γυρίση μια βραδιά ντυμένος γυναίκα, κ' ίτια ίσια τή βραδιά που γυρίζουν κ' οι σκαλικάντζαροι! Για σένα τ'όκανα, παππαδιά μου, μαράζι τ'όχι να σε λένε στρέφα...

— Κ' έτσι δά, από στρεβού διαβόλου άνταμωθήκαμε! Φχαριστώ, κ' κ' μου, φχαριστώ! Σάν τ'όκανες για μένα νάχης τήν εύχή τής μάνης σου!

Τό καινούριο τούτο χάπι δέν τ'όχαψε ή παππαδιά. Λυσσακό τήν έπιασε και, σάν κόρη τής Εύας κι αυτή, δέν άργησε να τού τό πληρώση! Δέν πέρας' ό χρόνος κι άξαφν' ό παππας βρίσκει μια νύχτα τήν παππαδιά στήν κάμαρα τού δεσπότη κλεισμένη. Άνέθηκε τό αίμα να τίν πνίξη κι έρχισε τις φωνές και τις φοβέρες, μα ή παππαδιά τό κέφι της δέν τ'όχασε! — Μή σκούζης άδικα, παππα, μη δένσαι τού κάκου κ' έγώ για σένα τ'όκανα! Παιδί δέν κάνω παππαδιά, θά κάνω δεσποτίνα!

Λένε πως ή δεσποτίνα έκανε παιδί κ' ή καρδιά τού παππα πήγε στόν τόπο της. Από τότες δέν έπαιρνε πιά τις ξένες γυναίκες για τή δική του κι ούτε ντύθηκε σε γυναίκα τά Χριστούγεννα!

Γ. ΑΒΑΖΟΣ

ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΞΩ ΚΟΣΜΟ

Η ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ Η ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Πώς προσέχουμε στα μεγάλα έργα.

«Δέκα χρόνια περάσανε, και κανένας, μέσα σε όλη τή Γερμανία, από χρέος του κ' έτσι από τή συνείδησή του παρακνημένος, δέν παρουσιάστηκε για να υπερασπιστή τ'όνομά μου τό καταδικασμένο σε μια παράλογη σιωπή. Μονάχα ένας ξένος, ένας Δανός, φυσικά λεπτοστόχαστος, και με άρκετό θάρρος, βγήκε μπροστά στους ψεύτικους φίλους μου και τους άντιστάθηκε. Σε ποιά γερμανικό πανεπιστήμιο θα μπορούσε κανείς σήμερα να κάμη μαθήματα για τή φιλοσοφία μου σάν εκείνα που έκαμε τήν περασμένη τήν άνοιξη ό Γεώργιος Μπράντες στήν Κοπενάγη, δείχνοντας με τούτο, ακόμα άλλη μια φορά, πως είναι σωστός ψυχολόγος!»

Αυτά τά γράφει ό περίφημος Νίτσε στο έργο

γυρεύοντας νάντληση στόν ύπνο δύναμη για τό μαρτύριο που άρχιζε τήν άλλη αυγή, έκα λελήσουν τά κοκόρια. Με τό πρωινό νυχτέρι έρχονταν ή δική της σειρά. Η χωριάτικα άποκαμωμένη άποθραδία με τόν πατέρα, τάβαζε πρωί μπονώρα με τήν κόρη του. Η ήδονή της ήταν να γκοιμάζη, ή άπόλαψή της να τσιμπάη και να στουμπάη. Με τό μακκρίτη άντρα της δέν έζησε πολύ καιρό μαζί ώστε να ξεθυμάνουν τά στέφρα νεύρα της. Μακριά απ' αυτόν τρώγονταν με τήν ψυχοπαίδα της. Ένα δυό χρόνια που τόν είχε στα στεριά κονιά της άπόστρατο πριν να πεθάνη, δοκίμασε και μ' εκείνον τό ίδιο σύστημα, μα τάβρηκε πολύ γρήγορα μπαστούνια. Στή διοίκηση τού μεταβητικού που πέρασε τήν πιο πολλή ζωή του ό λοχαγός Πηπαδοπούλας είχε λάβει πείρα τής παιδαγωγικής δύναμης τού βούρδουλα. Τόν κρέμασε λοιπόν άπάνω απ' τό κρεβάτι, κάτω απ' τό κόνισμα και δίπλα στα συζυγικά στέφρα κ' έτσι ή λίγη ζωή, που τού χάρισε ό θεός στα ύστερά με τή γυναίκα του, πέρασε μέλι και γάλα. Στήν κούλια όμως βούρδουλα δέν είχε κ' ή χήρα τού μακκρίτη λοχαγού μπορούσε να λωνίξη έλεύτερα. Έκαμε κιόλα ό θεός κι άφορμές έδώ δέν έλειψαν και δέν έλειπαν ολόένα.

του «Ίδε ό Άνθρωπος» που τώρη τελευταία είδα τό φως. Ο Μπράντες, που αναφέρει, είναι ό περιφημος Δανός κριτικός που τό μεγάλο του χαρακτηριστικό γνώρισμα είναι όχι τόσο πως καθιερώνει τις άναγνωρισμένες δόξες σάν τόν Σκιζπηρο, αλλά πως πρώτος διαλαλεί τις δόξες όταν πρωτανατέλνουν, κ' οι πολλοί άρνιούνται τή χάρη τους τις δόξες σάν τόν Ίψεν και σάν τό Νίτσε.

*

Όποιος θέλει να πάρη μυρουδιά από τις μεγάλες ιδέες τής επιστήμης και τής φιλοσοφίας, σε κάθε τους κύκλο, και σε ποιά δρόμο βρίσκονται σήμερα, ν'αμίζω πως δε θα είναι κακό να παρακολουθή τα βιβλία τής «Βιβλιοθήκης επιστημονικής φιλοσοφίας» που βγαίνουνε τό ένα ύστερ' από τό άλλο, από τό γάλλο εκδότη Έρνέστο Φλαμπαριόν στο Παρίσι. Μέσα εκεί δημοσιεύτηκανε, άνάμεσα σε άλλα, τά πολύκροτα βιβλία τού μεγάλου μαθηματικού Πουανκαρέ για τήν «Υπόθεση στήν Επιστήμη» και για τήν «Άξία τής Επιστήμης». Έκει πρόβαλε ό επαναστατικός σοφός Λεμπόν, που καινούριους δρόμους χαραζει με τό αξετύλιμα τής ύλης και με τό «Ξετύλιμα τής Δύναμης», καθώς και με τήν «Ψυχολογία τής Άντροπής». Έκει ό δυνατός βιολόγος Νταντέκ πολεμεί τις προσπάθειες τών θρησκευτικών και μιτχρυστικών φιλόσοφων με τά συνθετικά του έργα «Από τόν Άνθρωπο στήν Επιστήμη» και με τήν «Επιστήμη και τή Συνείδηση». Έκει ό εξακουσμένος φιλόσοφος Βουτρού έδωκε τό πιο νέο του έργο για τήν «Επιστήμη και τή θρησκεία στή σύγχρονη φιλοσοφία» και ό καθηγητής Λιχτεμπερζέ, συγγραφέας ωραιότατων μονογραφιών για τό Νίτσε, τό Βίχγερ, τό Γκαίτε, τόν Άϊνι, εκεί δημοσίεψε τό συγγράμμα του για τή «Νέα Γερμανία», μια εικόνα στήν έντέλεια τής χώρας σε όλες τις ιδέες και σε όλα τά ζητήματα τού καιρού. Αυτά για τούς φίλους τού βιβλίου και τής μελέτης.

*

Τό τελευταίο δράμα τού Ρώσου Άνδρέιερ. «Οι μαύρες προσωπίδες». Έργο συμβολικό, τολμηρό, σλοτεινό. Νά ό σκελετός του: Ο νέος δούκας Λορέντζος προσκάλεσε τούς φίλους του σε μια γιορτή προσωπιδόφορων. Οι προσκαλεσμένοι τρέχανε με χαρά, άμειπρητοι. Μα ό Λορέντζος γιομάτος από ταρχή κι από φρίκη δέν άναγνωρίζει κανένα. Δέν άναγνωρίζει μήτε τή γυναίκα του, δέν άναγνωρίζει μήτε

τήν ίδια τήν καρδιά του, που περιφ' από μπροστά του, μέσα σ' ένα κόκκινο ντόμινο, τυλιμένη μ' ένα φαρμακερό φίδι. Άντρες, γυναίκες, δούλοι, όλο τριγυρίζουνε φορώντας μάσκες αινιγματικές. Άκόμα και οι ήχοι τής μουσικής που σκορπίζονται από τήν όρχήστρα, κι αυτοί φτάνουνε σταυτιά του έλλοιώτικοι, δυσκολογνώριστοι. Από γλυκειές μελωδίες που τόσο τις είχε αγαπήσει, αλλάζανε και γίνανε σε μια μουσική κολασμένη. Οι μαύρες προσωπίδες τόν τριγυρνούνε και κάνουνε να ύποπέρη ό Λορέντζος κάθε είδους βασανιστήριο. Τόν πιάνει τρέλλα, τού περνάνα από τό νου λογής ύποψίες. Τάχα να είναι γνήσιο παιδί τού πατέρα του; Η μητέρα του δέν παραδόθηκε σ' ένα σταυλίτη; Κ' έξαφνα, ή φοβερώτερη απ' όλες τις προσωπίδες, μια που παρουσιάζεται σε να είναι ό σωσίας τού οικοδεσπότη, και τού κόβει τό δρόμο. Ο έρχοντας Λορέντζος βγάξε τό σπαθί του και τρυπεί τό σωσία του, που ύστερα φανερώνεται πως είναι ό σατανάς. Τότε κηδεύουνε μεγαλόπρεπα. Γυμμένος ό οικοδεσπότης άπάνου στο νεκροκράββατο τού έκουτού του, μιλεί μυτικά, λυπητερά, και τραγικά, με τήν καρδιά του τήν ίδια. Τό δράμα έχει κι όμορφιά και κάποιο φιλοσοφικό μεγαλείο. Ο συγγραφέας του μας τό έξηγει. Άλληγορία, μάς λέει. Ο πύργος είναι ή ψυχή. Ο κύριος τού πύργου, ό άνθρωπος. Οι παράξενες μάσκες οι λογής άπόκρυφες δυνάμεις που κυριεύουνε τήν ψυχή τού ανθρώπου, και που ό άνθρωπος δέν μπορεί να ξεσκεπάση τά μυστηριά τους. Πολύ καλά. Άλλά τό δράμα, πιο πολύ βραχνάς, παρ' ποιήμα. Για τό θεό, λίγο άττικό φως. Λιγάκι άέρα.

Κ**

Α. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ

ΔΡΑΜΑΤΑ

1—ΖΩΝΤΑΝΟΙ ΚΑΙ ΠΕΘΑΜΕΝΟΙ

2—Ο ΔΕΣΤΟΣ

3—ΟΙ ΑΛΥΣΙΑΔΕΣ

Πουλούνται στο γραφείο τού Νουμά 1 δραχμές τά τρία. Μοναχά οι «Άλυσιδες», τρεις δραχμές. Στις επαρχίες και στο έξωτερικό στέλλονται δίχως παραπανιστό έξοδο για τά ταχυδρομικά.

Η ίδια φωνή, που κοίμιζε τό βράδυ τόν πρώην έπαρχο, ήταν πάλι τό τραγούδι τού κορυθαλιού που τόν ζυγνούσε. Τόσο συνήθισε σ' αυτό, που αν έλειπε κανά πρωί, ήταν σε να παραβιάζονταν εν' έθρο απ' τό καταστατικό τής κούλιας, σε να λαιπε απ' τόν αυγινό καφέ ή ζάχαρη, ή φωτιά απ' τό τζάκι ή τό ρόμι απ' τό παγούρι. Ο Θάμος; Κρανιας ήταν τής συνήθειας Άνθρωπος. Τά χωράτά του ύστερα στόν καφενέ ή θάχαν για τούς φίλους του τή συνηθισμένη χάρη κ' ή μαστιχιά έά γύρη στα μπικάλικα, πριν τό φαγι, θάταν χωρίς ουσία. Άν θλίβονταν κάποτε απ' τή γκρίνια τής γυναικαδέρρης του, θλίβονταν περισσότερο για τή Φρότω. Πολλές φορές, εκεί που σκότανε τήν ώρα με τούς φίλους, τή στοχάζονταν να τρώη στήν κούλια βουθή τούς κατακέρχλους τής θείας κ' έχανε για μια στιγμή τήν όρεξή του, μα στο δε μπορούσε να τής δώση αυτός καμιά βοήθεια, πάσχιζε να τό ξεχνάη. Η Φρότω απ' τ'άλλο μέρος συλλογιούνταν τόν πατέρα και λυπούνταν. Τόν έβλεπε να γέρνη τό κεφάλι στις βροσιές τής θείας και μάτωνε ή καρδιά της. Όταν οι ματιές πατέρα και κόρης έσμιγαν, φανέρωναν κ' οι δυό τό ίδιο αίσθημα. Κ' οι δυό ύπέφεραν από τόν ίδιο πόνο, καθένας με τόν τρόπο του. Κ' οι δυό

έιωθαν μέσα τους νάνα: θύματα άδυναμίας παρόμοιας κ' ή συμπαθεια άνάμεσά τους όλο και μεγάλωνε. Πάντα όμως άφωνη, πάντα δειλή και κρυφια. Μάρτυρες τής ίδιας μοίρας, δέν έβλεπαν τό λυτρωμό από πουθενά, από κανένα τρόπο.

Κ' έτσι ή ζωή περνούσε κακά ψυχρά και θα περνούσε ίσως με τόν ίδιον τρόπο, θα καταπραύνε ίσως κ' ή χωριάτικα με τόν καιρό, αν ή δημαρχίνα κ' ή σχολαρχίνα κ' ή ύπομοιραρχίνα κ' οι άλλες φιλενάδες της δε φλογίζονταν από τόν ίδιο ζήλο τής αλήθειας και δέξουμπούσαν τόν άγώνα της για τήν τιμή τής κούλιας τάκροπόταμου.

«Ο ύπομοιραρχος κατι είχε ακούσει μα δέν τόλεε για να μη βάλη άκατωχές.»

«Νά μη ντραπή κανε τόν κόσμο νάν τή φερη σπιτι του!»

«Δέν έπρεπε νάν τή παραδεχτής στήν κούλια!»

«Νάν τή διώξης άποδώ μια ώρ' άρχίτερα!»

«Φοβέριζε τον πώς θα φέβρης και βλέπεις πως τή διώχνει στή στιγμή» θα τή στοχαστή τή σύταξή σου.»

Συμβούλευαν οι φιλενάδες τή χωριάτικα. Και για φοβέρα τό πρωτοζεστόμισε κι αυτή στόν άρχοντα τής κούλιας. Μα τούτο, δέν τό πίστεψε κ'

ΣΤΟ ΔΗΜΗΤΡΑΚΗ

Τὸ Δημητράκη ἔφευγε, γερωνικό μαγικόλο
Μὰ γλώσσα πετιμέζι;
Δυὸ γνῶμες ἔχει πάντοτε, γελᾷ τὸν κόσμον ὅλο
Καὶ τὸ ματάκι παίξει.

ΣΑΝΤΟΣ

ΑΠΟΚΡΙΑΤΙΚΕΣ ΤΡΕΛΛΕΣ

— Ἄχ! νάτανε πάντ' ἀπόκριες μικρούλα μου! »
Καὶ τῆς ἔρριξα μιὰ χουφτα χαρτοπόλεμο, πού,
μὲ χάρη, τῆς ἔχιδεψε τ' αἰέρινο προσωπάκι τῆς καὶ
κυλλοτήκε πάνω στὸ κορμάκι τῆς καὶ λίγος ἐμ-
πλέχτηκε ἀνάμεσα στὰ κυματιστὰ χρυσὰ μαλλιά
τῆς.

Καὶ κείνη ἡ μικρούλα — πεταχτούλα κι ὁμορφὴ
ἄσο καμμιὰ — χωρὶς νὰ χάσῃ τίποτ' ἀπὸ τ' ἄρμο-
νικό τῆς σύνολο ἔτιναξε τὰ χαρτάκια χαμογελών-
τας μου.

Καὶ κείνη τὴν ὥρα, στριμωμένος ἀνάμεσα στὸν
κόσμο — πού βελόνι νὰ ρίξῃς δὲ χωροῦσε — κατάλαβα
πὼς ἀναγινωμόμουνα, ὅπως πάντα, σὺν τὴν ἀντρί-
κουζα.

Ἔβτανε Κυριακὴ τῆς Τυρινῆς κι ὁ χαρτοπόλεμος
στὴ Σπιανάδα τῆς Κέρκυρας ἔδινε κ' ἔπαινε.

Ὅλοι χαρτοπολεμοῦσαν. Μὰ καὶ γὼ δὲν ἔμεινα
πίσω... Κάθε γύρο ἔρριχνα ἀπὸ μιὰ — καὶ δυὸ ἢ
τρεῖς κάποτες — χουφτες χαρτοπόλεμο καὶ κανένα
λογάκι.

Καὶ κεί ἡ χαμογελοῦσε... Καὶ κάποτες μου μι-
λοῦσε σιγαλά...

Κι ὁ παπάκης τῆς ἀποπίσω μας, χωρὶς καλὰ-
καλὰ νὰ καταλαβαίνῃ τί γινότανε, μ' ὅλο του τὸ
σοβαρὸ ὄφρος ἔλεε σ' ἕνα φίλο του :

— Ἐ! αὐτὲς τίς μέρες ἀς διασκεδάσουνε καὶ
τὰ παιδιὰ... Οἱ μέρες πούναι... »

*

Καὶ ἔτσι, μὲ τὸ χαρτοπόλεμο, πού τότε συν-
τρόφευε καὶ κανένα λογάκι, ἔμαθα πὺ θῆναι τὸ
βράδι ἡ μικρούλα μου. Μοῦ εἶπε πὼς θὰ πάῃ στὴ
τάδε σάλα γιὰ νὰ ἰδῇ, μαζί μὲ τὸν παπάκη καὶ
τὴ μαμά, τὸ χορὸ καὶ νὰ διασκεδάσουνε τὴν ὕστερη
βραδιά τῆς Ἀποκριᾶς.

Μὲς στὶς ὀχτῶ τὸ βράδι τὴν ἔχασα. Θὰ πῆε
σπίτι. Μὰ στὶς δέκα, πού θ' ἀρχίσῃ ὁ χορὸς, θῆναι
στὴ σάλα.

Ἄμεινα ἔτρεξα κ' εὔρηκα μὲς στὸν κόσμο ἕνα
φίλο μου πού μποροῦσε νὰ μὲ μπάσῃ σ' αὐτὴ τὴ
σάλα, πού εἶτανε μόνο σ' ἕνα ὀρισμένον κύκλο
ἀνοιχτῆ.

— Ναι, μούπε, ἔρχεται, μὲ ζητᾷς καὶ σὲ
μπάζω.

Τὸν εὐχαρίστησα καὶ χωριστήκαμε.

*

Στὶς δέκα εἴμουνα στὴ σάλα.
Ἐ! Νά κ' ἐκείνη πού ἔρχεται σὲ λίγο!..

ἐπέμεινε στὴ σιωπὴ του. Ἡ χωριάτικα φουρκίζον-
ταν καὶ πὺ πολὺ σὺν ἔβλεπε πὼς τὸ φοβέρισμά
τῆς δὲν ἔκανε καμιά ἐντύπωση, δὲν ἔβλεπε ἀπ' αὐτὸ
ταῦτὶ τοῦ πρώην ἐπαρχοῦ. Καὶ δίχως νὰ τὸ φαν-
ταστῆ πὼς θάφτανε ἀληθινὰ ὡς ἐκεῖ τὸ πρᾶμα,
περὶότερο ἀπὸ πείσμα, ἔβαλε παστρικά τὸ ζήτημα:
Μιὰ ἀπ' τίς δυὸ, ἡ ἀρφανὴ τῆς πλύστρας ἀπ' τὴ
λασκόπολη ἢ αὐτὴ ἡ ἰδία ἡ λοχαγίνα, ἡ κόρη τοῦ
ἀρχοντα Γουρνίτσα, πρέπει νὰ λείψῃ ἀπ' τὴν
κούλια.

Ὁ Θώμος Κρανιάς κι ὅταν ἀκόμα πῆρε στὰ
σοβαρὰ τὸ δῆλημα, ἄφισε σὺν πάντα τὰ πρᾶματα
στὸ φυσικό του δρόμο. Κι ὁ φυσικότερος ἦταν νὰ
φύγῃ ἡ δεύτερη. Μαζὶ τῆς ἔφευγε κ' ἡ σύνταξη τῆς
χῆρας λοχαγοῦ; Ὡρα καλὴ τῆς. Ἡ δικὴ του δὲν
ἦταν συμπληρωμένη ἀκόμα; Κι καὶ καὶ μαῦρο μὰ ἡ
μοῖρα ἔτσι τόθελε νὰ μὴ στειθῇ ἡ κυβερνήτη δυὸ
χροῖα ἀκόμα, νὰ τὴ συμπληρώσῃ. Ὁ Θώμος Κρα-
νιάς ἄφισε πάντα τὴ μοῖρα νὰ κυβερνᾷ κατὰ τὸ
θέλημά τῆς. Ἔτσι πέρασε ἡ ζωὴ του ὡς τὰ σή-
μερα. Τώρα στὰ γεράματα νὰ τῆς ἀντισταθῇ
μεμιάς, δὲ γίνεται. Καλοδεχούμενα λοιπὸν ὅσα

Ἐπιάσαμε θέσες καὶ κάτσαμε. Μὰ εἴμουνα μα-
κριὰ τῆς...

Ἐ! τί νὰ γένη! ἔτσι ἔτυχε...
Κόσμος, ἡ σάλα γιομάτη!

Σὲ λίγο ἄρχισ' ὁ χορὸς. Μασκαρεμένοι κι ἀμα-
σκάρειτοι ζευγάρια ζευγάρια ἔρριχνόν-τανε στὸ βάλς,
πού μεθαίε τόσο, μάλιστα σήμερα, μέρα τέτοιος
τρέλλας...

Ὅλος ὁ καλὸς κόσμος εἶτανε τριγύρω καθισμέ-
νος. Μὰ κείνοι πού χορεύανε δὲν εἶτανε κι ὅλοι ἀπὸ
καλὴ τάξη καὶ ἠθική... Τί κάνουν αὐτὲς οἱ μέ-
ρες!... — Γι' αὐτὸ καὶ πολλὲς κυρίες καὶ δεσποινίδες
καθὼς πρέπει, θεωροῦσανε καλλίτερο νὰ κοιτάζου-
νε παρὰ νὰ λαβαίνου-νε μέρος στὸ χορὸ.

Καὶ γὼ ἐκοίταζα...

Καὶ τὰ ζευγάρια, ἄλλα μὲ κίνησες γιομάτες
ζωή, ἄλλα μὲ κίνησες λίγο σιγανές, ἄλλα στριφο-
γυρίζοντας τρελλὰ περνοῦσαν ἀπὸ μπρὸς μου.

Καὶ τὸ κύμα τῆς σάρκας, τέλεια πλασμένης τὸ
περὶότερο, ἔκανε νὰ μεθᾷ κανένας, νὰ πιθυμᾷ τὴ
ζωή.

Τὴν ὥρα κείνη πιθυμοῦσα καὶ γὼ νὰ κάμουμ'
ἕνα γύρο...

Ἄ...

*

Ἔσωσε ὁ πρώτος γύρος. Ἐσηκώθηκα καὶ τριγύ-
ρισα τὴ σάλα.

Ὁ σκοπὸς μου εἶτανε νὰ τὴν κοιτῶ καὶ νὰ
κάτω κοντὰ τῆς...

Κι ἀλήθεια τυχερὸς εἴμουνα. Μόλις ἄρχισε πάλι
ὁ χορὸς εὔρηκα μιὰ θέση κοντὰ τῆς ἄδεια. Κ' ἔ-
κατσα κατ'.

Ὁ χορὸς ἄρχισε καὶ προχωροῦσε ζωηρότερος.
Πολλοὶ νέοι καλῆς τάξης ἐμπήκανε στὸ χορὸ.
Τί κάνει αὐτὴ ἡ νιότη!...

Καὶ ἐγὼ κοιτάζα ἐκείνη... Καὶ κείνη ἐμέ...
Καὶ τὸ κύμα τῆς σάρκας πού μεθοῦσε, περνοῦσε
μπρὸς στὰ μάτια μας.

Κι ὁ πειρασμὸς αὐτὸς μ' ἐσπρωχνε νὰ ριχτῶ
καὶ γὼ στὸ χορὸ, ἀγκαλιασμένος μὲ τ' ἀγγελουδι-
μου, νὰ συρτῶ στὸν κοινὸ ρυθμὸ, κι ἀνάμεσα ἀκόμα
ἀπὸ γυναῖκες κάθε τάξης καὶ ἠθικῆς... Φτάνει νὰ
κάμουμ' ἕνα γύρο μαζί μὲ κείνη, τῆς πλάσμα!..

Καὶ κείνη λέω πὼς τὸ ἴδιο θὰ σκεφτόντανε.
Μπορεῖ νὰ μὴ ἐσκεφτόντανε τὸ ἴδιο σὺν ἐμέ, σὺν
ἀγγελουδι αὐτῷ πού εἶτανε ἡ μικρούλα, μὰ πάντα
κάτι θὰ καταλάβαινε μετὰ τῆς, πού κάτι θέλει,
πού θέλει νὰ ξεπεταχτῆ, νὰ πετάξῃ, τώρα στὴ
χρυσὴ ἡλικία πού βρισκόντανε.

Καὶ σὲ λίγο τὸ κύμα τῆς σάρκας ἐστάθηκε. Ὁ
χορὸς ἔπαψε.

*

...Τῆς εἶχα κάμει πιά τὴν πρόταση νὰ κά-
μουμ' ἕνα γύρο. Καὶ γὼ δὲν τὸ κατάλαβα κι ἀκόμα
δὲν τὸ καταλαβαίνω πῶς.

Ἐδέχτηκε Ἡ ζωὴ μέσα τῆς ἐξεχειλίσε κ' αἰ-
τία γύρου!..

Μ' ἕνα τρελλὸ βάλς ἐρριχτήκαμε κι μετὲς στὸ
χορὸ... Ἀνάμεσα σὲ νέους τρελλοῦς καὶ σὲ γυναῖκες
ἀλαφρές, ἐκεῖ καὶ μετὲς!.. Ἐκεῖ καὶ γὼ μὲ κείνο
τῆξέγονιστο ἀγγελουδι, πού ἀκόμα δὲν εἶχε κατα-
λάβει τί γυρεύει...

Τί κάνει αὐτὴ ἡ νιότη. Τί κάνουν αὐτὲς οἱ
μέρες!..

Καὶ στριφογυρίζαμε τρελλὰ... Καὶ σὲ νάθε κι

φέρει ἡ ὥρα. Ἐχει ὁ θεὸς, μεγάλος εἶναι, δὲ θὰ
φύσῃ τὸ γένος τοῦ Κρανιά νὰ πάῃ χαμένο. Τὴ θέση
του καὶ τὴν ὑπόληψη ἰδῶ στὴν πόλη ἀκόμα δὲν
τὴν ἔχασε οἱ φίλοι θὰ βοηθήσουν πάλι, ἡ ἀγορὰ
θὰ δόσῃ βρεσὲ ὅσο νὰ ξαναρθοῦνε βολικὰ τὰ πρᾶ-
ματα. Ἀφοῦ ἡ ἰδία ἡ ζωὴ εἶναι τέτις, τί νὰ κά-
μῃς; Δὲ μπορεῖς νὰ τὴν ἀλλάξῃς μὲ τὸ θέλημά
σου, πότε μὲ τὴν ἀλήθειαν, πότε μὲ τὰ ψέματα θὰ
τὴν περάσῃς, μὲ τὸν αἶρα τῆς πάντα θὰ πάς.
Αὐτὴ εἶναι ἡ φιλοσοφία τοῦ πρώην ἐπαρχοῦ.

(Ἀκολουθεῖ)

νηση μιὰ ἀνατριχίλα ζωτικὴ μὲ κυρίους... Καὶ γυ-
ρίζαμε τρελλὰ...

*

Δώδεκα ἡ ὥρα, μεσάνυχτα.

— Πᾶνε τώρα οἱ ἀπόκριες γιὰ φέτο...
— Ὡ! ναι, μούπε, καὶ τώρα τοῦ χρόνου...
— Μικρούλα μου!..

Κι ὁ παπάκης τῆς πίσω καθισμένος ἔλεε τῆς
μυμᾶς τῆς :

— Ἐ! τὰ παιδιὰ... Οἱ μέρες πούναι... Πρέ-
πει νὰν τάφινῃ κανένας καὶ λίγο ἐλεύθερα...

ΦΩΤΟΣ ΓΙΟΦΥΛΛΗΣ

Ο.ΤΙ ⊗ ΒΛΕΠΕ

— Ὁ Ρήγης Γκόλφης μᾶς βγάζει τοῦς λεβέντικους κι
ἀρμονικώτατους στίχους του σὲ βιβλίον μὲ τὸν τίτλον «Τὰ
τραγούδια τοῦ Ἀπρίλη».

— Τὸ βιβλίον τυπώνεται στὸ καλλιτεχνικὸ τυπογραφεῖο
τοῦ κ. Ταρουσόπουλου καὶ θῆναι ἔτοιμο στὰ μετὰ τοῦ Φλε-
βάρη.

— Μῆς ἦρθε καὶ τὸ β' φυλλάδιον τοῦ «Σεράπιου», καλ-
λιτεχνικὸ κι ὁμορφὸ καὶ μὲ ὅλην διαλεχτὴν σὺν τὸ πρώτο.
Μὲ τὸ «Σεράπιον» γνωρίσαμε κ' ἕνα κριτικὸν, τὸν κ. Χρ.
Ζερβό, πού μιὰ κριτικὴ του στὸ πρώτο φυλλάδιον γιὰ τὸ
«Στὸν ἥσκιο τῆς Σουκίτσ» καὶ μιὰ ἄλλη στὸ τωρινὸ φυλ-
λάδιον γιὰ τὸν ποιητὴ Πορφύρα, τονὲ δέγγουν πὼς ἔχει τὸ
διπλὸ χάρισμα τοῦ κριτικῆ, νὰ β λ ε π ε ἰ δηλ. καλὰ καὶ
νὰ μιλάει καλοσυνειδήτα.

— Τὸ «Σεράπιον» εἶναι τὸ μόνο Ἑλλ. περιοδικὸ πού
γράφεται πέρα πέρα στὴ δημοτικὴ καὶ γι' αὐτὸ ἔχου-
νε ὄλ' οἱ δικοὶ μας νὰν τὸ ὑποστηρίξουν. Ἡ συντρομὴ του
εἶναι τιποτένια (ἔξη γρ. τῆ χρονιά) καὶ τὸ κατατόπι του :
Serapion—Revue Hellénique Mensuelle—B. P. 938.
Alexandrie (Égypte).

— Τὸ ποίημα τοῦ κ. Κουλουβίτου «Ὁ Θεμιστοκλῆς
μπροστὰ τοῦς Πέρσες» πού δημοσιεύτηκε στὸ 325 φύλλο
τοῦ «Νουμά» (τελ. 1, στήλη 3), πρέπει νὰ τελειώνει ἔτσι :
Κι ἀπ' τὴ στιγμή πού ἐγὼ εἶμαι ἰδῶ, μαζί μου ἰδῶ εἶν'
κ' ἡ νίκη.

κ' ἐὺν αἶριο πάλι ὁ νικητὴς κι ὁ τραυματιὸς θῆσαι,
ὅταν μικροὶ καὶ ταπεινοὶ κι ἀνήμποροι καὶ σκλάβοι
θὰ χύνουν μαῖρα δάκρυα οἱ κοινόδοχοι Ἀθηναῖοι.

— Βγῆκε τὸ δεύτερο τεῦχος τοῦ ἐπιστημονικοῦ περιο-
δικοῦ «Ἐπιθεωρητὴς κοινωνικῶν καὶ νομικῶν ἐπιστημῶν»
μὲ ἄρθρα καὶ μελέτες τῶν κ. κ. Ἄ. Ἐλευθεροπούλου (ἡ
ὀλιστικὴ θεωρία τῆς ἱστορίας κατὰ Κάρλον Μάρξ), Θ.
Κοντοῦπη (περὶ πρεσβυτείας τῆς ἐμπορικῆς ναυτιλίας), Ἄλ.
Μυλωνά (παρατηρήσεις ἐπὶ χωρίων τινῶν τῶν Πανδεκτῶν),
Κ. Δ. Τριανταφυλλοπούλου, Π. Ἀραβαντινοῦ, Ἄλ. Π.
Παναγαστασίου κτλ.

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Κ. στὸ Ἀσσοῦτ. Ὁ δὲ δημοσιευτὴς. Σὺν στέλλου-
με τὸ 224.—κ. Σιδ. Ἀπερ. Τὸ λάβαμε τὸ ποίημα. Ὁ δὲ δημο-
σιευτὴς ἀργότερα, μὲ τὴ σειρά του.—κ. Π. Γ. Καλὸς ὁ
λόγος σου, μὰ ἀπὸ τὸν «Ἀρχῆ» μόνο ἀκρότια κομμάτια
βρίσκονται, κι αὐτὰ, φαίνεται, δὲν πρόφτασε νὰν τὰ ξα-
νακοιτᾷ. Ὅταν τὸ παραδέχῃσαι καὶ λόγου σου, πὼς χρειά-
ζεται μεγάλη προσοχὴ γιὰ νὰ ξανατυπώσῃ κανεὶς ἕνα ἔργο,
ὑστερ' ἀπὸ τὸ θάνατον τοῦ συγγραφέα του, καὶ μάλιστα ἔργο
ἀτέλειστο κι ἀχτένιστο, περὶότερο σκίτσο παρὰ ἔργο. Ὡς
τόσο σ' εὐχαριστοῦμε πὺ μᾶς τὸ θυμησῆς καὶ θὰν τὸ ξα-
ναμελετήσῃσαι, καὶ μ' ἄλλους φίλους, τὸ σοβαρὸ αὐτὸ ζή-
τημα.

ΤΑ ΠΡΑΤΗΡΙΑ

ΤΗΣ ΔΑ-Ι-ΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

Μεταφέρθησαν εἰς τὴν ὁδὸν Σταδίου
43 ἐντὸς τοῦ Χρυσοῦ Οἴκου (Maison
Dorés) τοῦ μεγάλου Κατοπτροποιείου
τοῦ κ. Α. Π. Εὐαγγέλου, ἐναντι Στοῦς
Ἀρδακείου.